

KESKNÄDAL

Hind 0,78 €

ISSN 1406-9083

Ilmub aastast 1999

Nr 19 (1050) 17. mai 2017

RAHVA POLIITIKALEHT

Kalle Klandorf: Riik peab jõudma Tallinnale järele

Tallinna abilinnapea ja Keskerakonna aukohtu esimees Kalle Klandorf räägib pealinna arengust, Tallinna Televisioonist, munitsipaalpolitseist ehk MUPO-st, paranevast sisekliimast erakonnas.

Traditsiooniline küsimus pealinna juhtidele:

Kas Tallinn pole ikka veel valmis?
Tallinn ei saa valmis olla, muidu tuleb Ülemiste vanake ja uputab linna ära. Kümnekond aastat tagasi oli olukord, kus linna tõsiselt ähvardas üleujutus. Viimastel aastatel on madalama sadamapiirkonna küll paduvihma ajal üle ujutanud, kuid eks püüame kogu aeg ka sellele lahendust leida. Tallinna on tuhat aastat ehitatud ja ehitatakse järgmised tuhat aastat veel.

Probleem on pigem selles, et varsti võib linnas ruumi väheks jääda. Tallinn on piiritletud mere, järvede ja naabervaldadega, ning laiuti enam areneda ei saa. Küll aga kõrgusesse.

Kas Tallinn haldusreformiga midagi juurde ei saa?

Haldusreform Tallinna ei mõjuta, sest keegi meiega ei liitu. Liitumistega vaevlevad meie lähivallad. Tallinn koosneb kaheksast linnaosast, mida praegu ei ole põhjust muuta. Piirid ei laiene ega kitsene.

Rahvaarvult aga Tallinn kasvab ja kogu riigi mastaabis on see kindlasti probleemiks. Mujalt Eestist on Tallinna kolinud väga palju inimesi. Ei oska ka ette näha, et haldusreform seda kuidagi pidurdaks. Haldusreformiga koonduvad inimesed rohkem keskustesse, seal edasi tullakse Tallinna, ja siit omakorda minnakse laia maailma.

Kas Tallinnal võiks olla piiriks pool miljonit elanikku?

Poolest miljonist on mõnikümme tuhat puudu, ja selleni läheb veel aega. Tallinnasse mahub ka miljon inimest; selles ei ole küsimus.

TALLINN ON TUGEV: Tegevlinnapea Taavi Aasa (vasakul) sõnul on pealinn pidevas arengus. Abilinnapea Kalle Klandorf loodab, et pealinnale jõuaks elukvaliteedilt järele ka muu Eesti. Foto Raepress

Pigem on probleemiks see, mida võib riik, kui kõik pealinna koliks. Riik peab jõudma Tallinnale järele. Seda eeskätt inimestele pakutavas elukvaliteedis, kultuuris, hariduses jt valdkondades.

Kuidas on linnavalitsemist mõjutanud see, et Keskerakond on olnud juba pool aastat valitsuskoalitsiooni juhterakonnaks?

Praegu on lihtsam riigiga asju ajada. Saame kiiremini riigile oma info ja küsimused edastada ning samamoodi saame kiiremini riigilt vastused. Loodame, et riik toetab Tallinna veel tugevamini kui varem.

Igal Euroopa Liidu rahastamise etapil oleme saanud ka pealinna rahastada. Näiteks eelmisest ehitati Ülemiste ristmik, praegusest

rahastamisest rajatakse uus Haabersti ristmik. Samuti renoveeritakse Gonsiori tänav. Aga saame ka aru, et veel suuremate toetuste saamine on raske, sest valitsus peab mõtlema ikka kogu riigi peale.

Mis oleks linnale riigilt lähemal ajal kõige suurem abi?

Riigi finantsstrateegias on sees Linnahalli renoveerimine ning on väga vajalik, kui riik seda poole maksuse osas toetab. Kindlasti ka nende taristuobjektide puhul, mida koos riigiga teeme, nagu Kopli trammiliin ning lennujaama viiv trammitee, mis peagi valmib.

Et suur osa Eesti kaubavahetusest käib Tallinna sadama kaudu, siis on tähtis ka sadamast algavate tänavate, nagu Reidi tee, ehitamine.

Suuremaid rahastuste vajab edaspidi näiteks Peterburi maantee.

Kuidas võivad sүgised kohalikud valimised linnavalitsemist mõjutada?

Juba mitmendad valimised hakkavad minema ühe taktikepi järgi. Meie opositsionäärid püüavad Keskerakonda linnas võimult kõrvaldada, aga siiani on linlastele meie lubadused ja nende täitmine meeldinud. Loomulikult antakse ka uues valimistsükklis meie pihta tuld, kuid ma ei näe praegusele olukorrale alternatiivi. Keskerakond on suurim erakond, ning tema juhtimisel valitsetakse linna edasi. Kõigi näitajate poolest on sellest tallinlastele tulu tõusnud.

Kui öeldakse, et Tallinnas on kõik

asjad valesti, siis sageli ei pakuta uut retsepti, mida teha paremini. Tegeletakse blufi ja populismiga. Kui endil neil ideid pole, siis võetakse neid inimestelt – mida nemad tahaksid näha linnas paremini tehtavat. Inimeste arvamust tuleb küsida, ning kohalik omavalitsus ongi selleks, et tegelda inimeste huvides ning täita nende soovet.

Opositsioonilt on tulnud ettepanekud kaotada tasuta ühistransport, lõpetada Tallinna Televisiooni töö ja sulgeda MUPO. Kas see aitaks linna paremini juhtida?

Ei usu, et kõike kaotama hakatakse.

Loe edasi lk 4

JUHTKIRI

Valija võtku hoopis poliitikul nõobist kinni!

URMO SAAREOJA

Tallinna Kristiine halduskogu esimees

Luuletaja Henrik Visnapuu kirjutas juba pea sada aastat tagasi lehekuul: "See aasta tuleb kevad teisiti, Tiu-tiu! Ja teisiti ja hoopis teisiti." Neid ridu pani 29-aastase poeedi kirjutama toona romantilistest tunnetest pakatav süda. Tänavugi tulevad nii kevad kui ka suvi ja sügis teisiti nii Tallinnas kui ka kõigis teisteski piirkondades, sest lähenemas on sügisese kohalike omavalitsuste valimised.

Nii nagu alati valimiste eel, asutakse taas valijaid üle külvama lubaduste magusa mannavahega. Iga erakond ja valimisliit üritab välja mõelda laiahaardelist, kõiki valijate sihtgruppe hõlmavat valimislubadust, ning nende tulevikuvisionide pealt endale poolthääli teenida. Aktiivsemad erakonnad ja valimisliidud on juba alustanud kirglikku lubaduste jagamist.

Lubadused on alati head asjad. Pahatihti tuleb aga hiljem õpetajalikult tõdeda: kui tervet rehkendust ei jõudnud teha, tee siis pool! Edasi mõtiskledes jõutakse kahjuks tihti peale sellenigi, et kui poolt ei jõudnud teha, siis olgu või veerand. Ja kui veeranditki ei jõudnud, siis äkki ei peagi midagi tegema?

Paraku kiputakse valimisperioodil poliitikas ikka lubaduste andmise ja teiste mustamise vinti üle keerama. Kes soovib saada prügivõitluse kuningaks ja parkivate romude pealikuks? Kelle unistuseks on üleöö minna lasteaiadesse eesti keelt õpetama, mida muidugi juba ka tehakse? Küsimus on hoopis, kuidas seda veelgi paremini läbi viia. Paraku polegi enamikus nendest ideedest kuigi palju värskest, uudsust ja kastist välja mõtlemist. Valijad aga vaatavad neid lubadusi ja mõtlevad: kõike seda oleme kuulnud juba aastaid – miks neid ideid siiani pole ellu viidud?

Tuleb tõdeda, et paljud erakonnad seisavad enne valimisi silmitsi ideenappusega. Ideede puudumise tõttu lüüaksegi tolmust puhtaks klassikaline vinüülplaat vastandumisest ning Keskerakonna võimult kukutamise, mida ikka ja jälle püütakse esitleda kui revolutsioonilist uudispala Eesti poliitikas. Paaniliselt püütakse leida oma nišši, aga unustatakse, et inimesed ootavad tühjade sõnade asemel ideid ja nende teostamist just selles suunas, kuidas omavalitsus ja riik kasvaks ning areneks. Kas keskendumine tõesti vaid sellele, mis tuleb kinni panna ja kaotada, või räägiks veidi ka sellest, mida tuleb teha ja arendada? Nüüd on Sinul valijana suur roll teha vahet lubaduste, vastandumise, riigimehelikkuse ja kohaliku omavalitsuse elu edendamise vahel.

KESKMÖTE: Paaniliselt püütakse leida oma nišši, aga unustatakse, et inimesed ootavad tühjade sõnade asemel ideid ja nende teostamist just selles suunas, kuidas omavalitsus ja riik kasvaks ning areneks.

Seega, head valijad, olge valmis! Valimised on alanud, ning poliitikud on teile hoopis enam kättesaadavad kui varem. Neid jagub konverentsidele, televisiooni, raadioeetrisse, laatale, messidele ning isegi poe-esistele parkimisplatsidele. Nüüd on Sinu roll, hea valija, võtta vaevaks ja sikutada poliitikut nõobist ja temalt nõuda: mida ta on ära teinud, mis on tema visioon Eesti elu edendamiseks? Ei saa ju pealinna visiooniks olla ometi kleepsude paigaldamine või tasuta ühistranspordi kaotamine...

Ärge võtke kohtumist poliitikuga kui ebameeldivat ja pealesurutud kogemust! Vastupidi, see on võimalus astuda valijahääle küsijaga dialoogi ning anda talle reaalseid ülesandeid, mida avalik võim saab teostada.

Ära unusta seda, mis on Sulle valijana oluline. Kui Sulle on oluline tasuta ühistranspord Tallinnas, siis küsi, kas kandidaat toetab valituks osutudes tasuta ühistranspordi süsteemi jätkumist. Kui Sulle on oluline pensionilisa, siis ära unusta küsida: kas pensionilisa maksmine jätkub?

Ära karda küsida küsimusi, mis on Sulle olulised ka siis, kui need on kandideerijate ebamugavad. Näiteks sedagi, milliste erakondadega ollakse nõus koostööd tegema, sest ka see näitab, mida soovatakse taotleda ja millest ollakse nõus loobuma. Sina oled oluline, Sina valid endale esindaja, Sinu hääle loeb – ära unusta seda!

Kevadise lubaduste jagamise foonil loodan siiralt, et kõige selle varjus ei unustata reaalseid probleemide lahendamist, mis seni on saanud toimuda konstruktiivses koostöös ja soovis valijate elu paremaks muuta, mitte oma lubaduste paremas valges paista laskmises.

Poliitikud on tõepoolest talveunest ärkanud ja kipuvad valijatel nõobist kinni haarama. Kuulake siis meid kenasti ära, küll oktoobri lõpul läheb jälle rahulikumaks...

KESKNÄDAL

Aadress: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5

Email: kesknadal@kesknadal.ee Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 573

Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Reporter-toimetaja Aivar Jarne aivar@kesknadal.ee 6 274 583

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Veri on paksem kui poliitika

Keskerakonna liikmed Yana Toom (pildil), Oudekki Loone ja Olga Ivanova tegid 12. mail pöördumise erakonna esimehele, peaminister Jüri Ratasele.

„Meie jaoks on 9. mai päev, millal tähistatakse inimajaloo kõige verisema ja traagilisema konfliktide lõppu.

9. mai 1945 oli esimene rahupäev pärast natsi-Saksamaa kapituleerumist. See on päev, kus üks ebainimlik režiim leidis oma lõpu, kus miljonid pered tähistasid sõja lõppu ning said hakata leinama oma lähedasi. 9. mail kümned tuhanded eestimaalased, ka sinu erakonna-kaaslased annavad au oma esivanematele, kes saavutasid selle võidu oma elu hinnaga. Palun, ärme mine hauale loengut pidama,“ märgivad allakirjutanud.

Kesknädalale jäi siinkohal arusaamatuks, miks Toom, Loone ja Ivanova tõmbusid niivõrd tugevalt kaitseseisundisse. Vaevalt et Eestis seaks keegi kahtluse alla liitlaste poolt Natsi-Saksamaa purustamise õigsust. Ja need venelased, kes mälestavad Teises maailmasõjas hukkunud omakseid ja sugulasi, on igati õigustatud seda tegema.

Õigus on peaminister Jüri Ratasel, kes Toomile, Loonele ja Ivanovale saadetud kirjas märkis: „9. mail tähistavad osad eestimaalased ühe ebainimliku režiimi lõppu ja

saabunud rahu. Teistele meenutab see pooleks sajandiks karmi Nõukogude võimu alla jäämist. See koos on meie ühine minevik.“

Mitte ükski eestlane, kelle esivanemad kogesid bolshevistliku Venemaa korraldatud õudusi, ei saa tunda rõõmu Teise maailmasõja lõpust isiklikul tasandil. Jah, üldpoliitiliselt on tore, et Natsi-Saksamaa sai liitlaste poolt purustatud, kuid isiklikul tasandil 9. mai üle rõõmustamine tähendaks enamikule eestlastest sülitamist oma esivanemate kannatustele. See lihtsalt poleks võimalik! Paljudele eestlastele on see absoluutne veendumus, mis ei sõltu välisest – ei erinevatest poliitikatest ega poliitike sõnadest. See veendumus on eestlastel sügavalt juurdunud hinges ega kao sealt mitte kunagi.

Eestimaal elavate eestlaste ja venelaste jaoks on veri alati olnud paksem kui poliitika. Kummalgi rahvusl on lihtsalt lasta ilma vahele torkimata oma esivanemaid austada.

Kesknädal on kindel, et nii Yana Toom, Oudekki Loone ja Olga Ivanova kui ka Jüri Ratas ajavad kõik tegelikult ühte asja – nad on rahvastevahelise hea läbisaamise ja kodurahu poolt.

Soome julgeolekuküsimused Lennart Meri konverentsil

Möödunud nädalavahetusel Tallinnas aset leidnud traditsioonilisel Lennart Meri konverentsil räägiti seekord tavalisest rohkem Soomest. Seda mitte ainult seepärast, et üheks peaesinejaks oli Soome president Sauli Niinistö (pildil), vaid et Soomes on käimas debatt riigi julgeolekugarantiidest Euroopa Liidu raames.

Laupäeval peetud konverentsikõnes keskenduski Niinistö üleskutsele veelgi tihendada EL-i kaitsekoostööd. „EL on Soomele kaitse mõttes oluline. Olen seda ammu tõstata- nud, et EL pole mingi liit, kui see ei mängi rolli oma kodanike kaitsmises. NATO on paljudele peamine, kuid saame palju teha Euroopa Liidu sildi all. Julgeolek on valdkond, kus avalikkusel on ootused Euroliidule,“ tähendas Soome riigipea.

Niinistö sõnul on väga oluline, et EL-i aluseks olevas Lissaboni leppes sisalduv vastastikuse abi klausel saaks sisuga täidetud. Rääkides veel Soomes puhkenud debatist, ütles ta, et Eestile keskendumine pole üldse õige. „Oleme kuulnud küsimust: kas Soome aitaks Eestist, aga pole kuulnud, kes aitaks Soomet? Olen küsinud paljudelt Euroopa liidritelt Lissaboni leppes sisalduva vastava klausli kohta, kuid pole saanud vastust. Seega tekst on

hea, kuid sel pole sisu,“ sõnas Niinistö.

Ka kohtumisel ajakirjanikega võttis Soome riigipea ju- tuks viimasel nädalal Soome meedias ilmunud lood, kus käsitletakse Eesti kaitsmise küsimusi. Laupäevane Eesti Päevaleht meenutab, et teema tekkis Soomes seoses siseriiklike seaduste menetlemisega, mida tehakse Euroopa Liidu aluslepetes oleva liikmesriikide vastastikuse kriisiabi andmise klausli täitmiseks. Selleks sai Soome tõeke Parisi terrorirünnakutest, kui Prantsusmaa palus just EL-i abi ja mitte NATO oma, ning kui selgus, et Soome seadused ei lubanud teist EL-i riiki abistada.

„Olen lugenud väga imelikke artikleid. EL-is on meil artikkel 47, mis ütleb, et EL-i liikmed aitavad üksteist, kui üks on ohus, ja see on ka meie peamine suhe Eestiga. Olen Soomes olnud üllatunud, et seadusandlust käsitletakse justkui spetsiifilist Eesti seadust. Ma ütlen ei, see on EL-i seadus,“ avaldas Niinistö teatud hämmeldust Soomes käiva suure debati üle.

Ta kinnitas, et Soome toetus Eestile ei ole muutunud ja eestlased kindlasti mäletavad reaalseid samme minevikust. „Kõik eestlased mäletavad, et 90-ndatel me kõik aitasime Eestit, ja see pole muutunud,“ kinnitas Niinistö.

HIIBUSE NÄDAL

SÕJAHÜSTERIK, POLIITILINE INTRIGAAN VÕI NÕRGANÄRVILINE?

Tallinna linnapea kandidaat on tegevlinnapea Taavi Aas

Keskerakonna Tallinna Nõukogu otsustas esmaspäeval, et sügisestel kohalikel valimistel on erakonna linnapeakandidaadiks senine tegevlinnapea Taavi Aas. See Keskerakonna Toompea büroos erakonna esimehe, peaminister Jüri Ratase ettepanekul langetatud otsus sündis üksmeelselt.

Taavi Aas rõhutas otsusele järgnenud pressikonverentsil, et Keskerakond läheb Tallinnas valimisi võitma. Aas ütles Kesknädalale, et ta on linna heaks töötanud 12 aastat. Selle ajaga on kesklinna parkimisplatsist saanud Vabaduse väljak. Mahajäetud elektriijaamast on sündinud punaste vaipadega Kultuurikatel, kus Euroopa Liit peab esistumisi. Ülemiste keerukast teede umbsõlmest sai tänapäevane Ülemiste ristmik. Ja see töö läheb edasi. Tallinn areneb. „Alles kümme päeva tagasi taasavasime Kalevi spordihalli. Eile Linnahalli katusel seistes loendasin linnapildist 17 suurt ehituskraanat. See näitab, et Tallinn on pidevas arengus,“ tähendas Aas.

Aasa sõnul oleme hinnanud mitte üksnes arengut, vaid ka toimetulekut. „Kui ütlesime, et Tallinn aitab, siis me oleme abivajajaid aidanud.

Linna edasiminekuks peavad kasu saama kõik tema elanikud, ka madalapalgalised. Ka eakad. Ka tõsiste terviseprobleemidega inimesed.“

Jüri Ratas sõnas, et Taavi Aas on kogenud ja võimekas linnajuht, kes Vana Tooma kombel hoiab silma peal pealinna kõigi elanike heal käekäigul. „Taavi Aasa kogemus ja üle kaheteist aasta kogemust linnajuhtimisel on asendamatud ning tal on veel palju energiat ja uusi mõtteid Eesti pealinna edasiviimiseks. Just neil põhjustel otsustas Keskerakonna Tallinna Nõukogu esitada Taavi Aasa linnapeakandidaadiks,“ selgitas erakonna esimees.

Ratas ütles, et Keskerakond Tallinnas võimul olnud 16 aastat ning selle aja jooksul palju saavutanud. „Saavutatud on põhjust hoida ja edasi arendada,“ märkis ta. Ratas

tähendas, et pealinna saab hästi ja edukalt juhtida inimene, kes on linna arengusse panustanud ming kellel on kogemusi ja usaldust.

Eelolevaks valimiskampaaniaks lubas Keskerakonna juht, et erakond tuleb välja tulevikku suunatud sõnumitega. Sealhulgas keskendutakse noorte huviharidusele, parandatakse eakate toimetulekut, muudetakse tervishoiusüsteem kättesaadavaks.

Taavi Aas on alates 2005. aastast olnud Tallinna abilinnapea ning täidab linnapea kohuseid 2015. aasta septembrist. Keskerakonna liige on ta alates 2002. aastast.

Kohalikud valimised toimuvad Eestis 15. oktoobril.

Aivar Jarne, Kesknädal

LINNAPEAKS KANDIDEERIMAS: Tegevlinnapea Taavi Aas (vasakul) ja peaminister Jüri Ratas teatasid esmaspäevasel pressikonverentsil, et Keskerakond läheb Tallinnas valimisi võitma. Foto Aivar Jarne

Tallinna päev keskendus noortele

Esmaspäeval, 15. mail tähistati Tallinna päeva. Tänavu algas Tallinna päeva ametlik programm üle mitme aasta peaministri ja tegevlinnapea kohtumisega Lühikese jala väravas. Tallinna tegevlinnapea Taavi Aas avas hommikul tseremoniaalselt Lühikese jala värava, et tervitada Toompealt all-linnale pidupäeva puhul õnne soovima saabunud peaminister Jüri Ratast.

„Sellist Tallinna päeva traditsiooni juurutamisel välja pakutud sümbolset Toompea ja all-linna võimuesindajate kohtumist ei olnud poliitiliste erimeelsuste tõttu toimunud juba 11 aastat,“ tõdes Aas Raepressi teatel. „Nüüd saime tänu riigi

valt ka võrdsed kohustused Lübecki linna kodanikega. Niisugune on Tallinna Euroopasse integreerumise ajalugu. Tegevlinnapea lisas, et Tallinna elanike arv kasvab jõudsalt. Nii on see olnud juba üle kümne aasta järjest. Mai alguse

Kallo andis Jaan Poska majas kätte linna stipendiumid 40 silmapaistvale Tallinna kõrgkoolide üliõpilasele. Tallinna päeva rikkalik kultuuriprogramm pakkus meeldivaid elamusi igale maitsele ja eale.

Eesti *youtuber*’id korraldasid koostöös Tallinna linnaga *flash mob*’i Vabaduse väljakul. Tantsiti Karl-Erik Taukari bändi uue singli saatel. Lava ette oli kogunenud umbes 500 tantsuhuvilist. Kõigepealt harjutati pool tundi ning siis tuli lavale Karl-Erik Taukari bänd. Orienteerivalt kell 16.30 pandi kaamerad käima ning Eesti suurim *flash mob* jäädvustati ka dronide kaasabil. Karl-Erik Taukari bändi uus singel kestab kolm ja pool minutit ning tantsusammud sai eelnevalt selgeks õppida Eesti *youtuber*’ite spetsiaalse õppevideo <http://bit.ly/youtuberiteflashmob> järgi.

Tantsu autor Nele Kirsipuu ütles, et võttis *flash mob*’i tantsu väljamõtlemise ja õpetamise ülesande meelsasti vastu, sest tants teeb tuju alati rõõmsaks. Eriti veel siis, kui seda saab teha koos paljude lähedate inimestega. „Tantsu tegin võimalikult lihtsa, et kõik jõuaksid jälgida ja oskaksid kaasa teha. Usun, et meie suurest ühistantsust saab iga osavõtja vägeva kogemuse ja muidugi läheda video,“ ütles Kirsipuu Raepressile.

Juba algusest peale on Tallinna päeva korraldamise peaesmärk olnud tõsta tallinlaste oma kodulinna tunnet. 2017. aasta on laste ja noorte aasta, ning seetõttu oli ka Tallinna päeva raames plaan tuua kokku võimalikult palju noori, et teha koos üks lahe ühisaktsioon.

Esimest korda tähistati 15. mail Tallinna päeva 2002. aastal, seega tähistati tänavu seda päeva juba 16. korda.

Kn

Lõuna-Korea sai uue presidendi

Eelmisel nädalal valiti Lõuna-Korea presidendiks vasaktsentristliku Korea Demokraatliku Partei kandidaat Moon Jae-in, kes pooldab kahe Korea rahumeelset taasühinemist ja teatas valimiskampaania ajal, et presidendina teeb ta oma esimese ametliku visiidi just Põhja-Koreasse.

Moon on nimetanud ennast küll „USA-meelseks“ ning pooldab ameeriklastega sõlmitud liitlasehete säilitamist, kuid on rõhutanud, et Lõuna-Korea peab omaks võtma diplomaatilise lähenemise, haarama juhtrolli Korea poolsaare asjade otsustamisel ja olema valmis vastama ameeriklaste palvetele ka eitavalt. Kuna eelmine president Park Geun-hye tagandati detsembris ametist korruptsiooniskandaali tõttu, siis nüüd mingit üleminekuaega ei olnud. Moon astus ametisse kohe pärast valimistulemuste selgumist.

Vahepeal täitis presidendi ülesandeid peaminister Hwang Kyo-ahn. Varem Parki toetanud paremtsentristid said küll kõvasti klohmida juba eelmise aasta kevadel toimunud parlamendivalimistel, kuid neil õnnestus moodustada siiski vähemusvalitsus. Tänavu võtsid nad endale muide uueks nimeks Korea Vabaerakond.

Kokku oli nüüd registreeritud 15 kandidaati, aga neist kaks astusid enne valimispäeva kõrvale. Tegelikult oli pretendente veelgi rohkem, sest paljudes erakondades toimusid ka eelvalimised (erinevas vormis).

Korea Demokraatlik Partei viis läbi avatud eelvalimised, kus said hääletada kõik selleks registreerunud valimisõiguslikud kodanikud. Registreerus üle kahe miljoni inimese, kuid hääle andis neist 1,6 miljonit. Osales neli kandidaati ja Moon sai 57% häältest. Läänud nädalal toetas teda juba 13,4 miljonit inimest ehk 41% valimas käinuist. Sellest piisas, et temast saaks president, sest valimised toimusid ühes voorus nn. esimesena-üle-joone süsteemi alusel.

Koreas valitakse president ametisse ainult üheksa viieaastaseks ametiajaks. Moon kandideeris sellele kohale ka 2012. aasta detsembris toimunud valimistel. Toona oli ainult kuus kandidaati ning teda toetas siis 14,7 miljonit inimest, 48% valijatest. Seega sai ta presidendiks nüüd tegelikult kehvema häälatesaagiga kui eelmine kord Parkile kaotades, aga kuna järgnenud kandidaadid jäid temast pikalt maha, siis tuli võit ikkagi täiesti kindlalt. **Kn**

IRL-i juhiks sai Helir-Valdor Seeder

Isamaa ja Res Publica suurkogu otsustas, et erakonna juhtimise võtab Margus Tsahkna üle IRL-i volikogu esimees Helir-Valdor Seeder, kes saavutas 322 häälega võidu sotsiaalkaitseminister Kaia Iva 304 hääle ees. Lisaks uuele esimehele valis IRL-i suurkogu veel kolm aseesimeest ja 20 eestseisuseliiget.

„Kuigi kumbki esimehekandidaat ei sõandanud kampaania ja valimiste ajal avalikustada, missuguseid eesmärke soovivad nad valitsuses läbi viia, leian, et tugeva koalitsiooni püsimiseks peame jätkama ühises vaimus,“ sõnas Enn Eesmaa Delfi vahendusel. Ta lisas, et Seeder on IRL-ile tugev juht, kes kõikide ootuste kohaselt viib erakonna praegu valitsevast seisakust välja.

„Varasemad kohalike omavalitsuste valimised on näidanud, et madalat toetust omanud erakonnad võivad valimispäeval saada toetajaskonna hüppelise kasvu, kuid selleks vajab erakond tugevat liidrit,“ tõdes Eesmaa, kinnitades omalt poolt, et uus esimees on ennast liidrina korduvalt tõestanud nii IRL-i volikogu esimehena kui ka põllumajandusministrina mõlemas Ansipi valitsuses. **Kn**

Eesti *youtuber*’id korraldasid Vabaduse väljakul *flash mob*’i. Lava ette oli kogunenud umbes 500 tantsuhuvilist.

ja pealinna juhtide üksmeelele selle traditsiooni taas ellu äratada.“

Raekojas toimus Tallinna päeva aktus kutsutud külalistele. Ürituse raames andsid linnavolikogu esimees Kalev Kallo ja Taavi Aas linna uutele aukodanikele üle vapi- ja teenetemärgid. Ühtlasi anti üle teeneka kultuuritegelase preemia, tunnustati heategijaid ning allkirjastati Tallinna ja Genti koostöökokkulepe.

Tallinn kasvab

Südapäeval kuulutasid Taavi Aas ja heeroold Jüri Kuuskemaa Raekoja platsil Tallinna päeva avatuks. Aas ütles, et 15. mail 1248 sai Tallinn Taani kuningalt Erik Ad-arahalt Lübecki linnaõiguse, tallinlased aga võrdsed õigused ja enesestmõistetava

seisuga elab pealinnas 444 885 inimest. Aprillis asus Tallinna elama 294 inimest. Nelja kuuga on tallinlaste arv kasvanud 1262 linnakodaniku võrra.

Tegevlinnapea sõnul kõneleb Tallinna elanikkonna stabiilne kasv sellest, et Tallinn on atraktiivne oma teenuste, tööhõive ja elu korraldamise tingimuste poolest. „Siin on palju võimalusi oma lemmikhar- rastustega tegelemiseks ja vaba aja veetmiseks. Tallinn on linn, kus tahetakse elada ja kus on hea elada.“

Avatseremonial esinesid Kaitseliidu Tallinna maleva orkester ja Tallinna sõpruslinna Genti trombooniansambel.

Rikas kultuuripäev

Pärastlõunal linnavolikogu esimees Kalev

Peeter Kallasmaa: Tulumaksuvaba miinimum ühiskonnale on nagu hea kütteõli kartautole

Põltsamaa vallas paiknev Kuningamägi on legendi põhjal saanud nime selle järgi, et 16. sajandil valitses hertsog Magnus siit Liivimaa kuningriiki. 18. sajandil andsid Peter Ernst Wilde ja August Wilhelm Hupel Kuningamäel välja esimest eestikeelset perioodilist väljaannet „Lühike õppetud“. Praegusele Kuningamäele toob kuulsust kardirada, mille peremees Peeter Kallasmaa on üle kolmekümne aasta edendanud kardisporti.

Kogemused on Kallasmaal ka vallavolikogu esimehena, sest ta juhtis Puurmani vallavolikogu. Nüüd on ta valmis panustama oma teadmisi ja kogemusi pärast haldusreformi moodustavas Põltsamaa vallavolikogus, kuhu valitakse kandidaate Põltsamaa linnast ning Põltsamaa, Pajusi ja Puurmani vallast.

Õeldakse, et kui millestki rääkida ei oska, räägi ilmast. Kallasmaaga võib vestelda väga mitmetel teemadel. Seekordset jutuaajamist alustas ta aga just piisavalt tõsisel põhjusel ilmast. „Kolmekümne kolme aasta jooksul, mil olen kardivõistlusi korraldanud, pole kunagi tulnud võistlusi katkestada. Hiljutine Eesti meistrivõistluste etapp tuli aga Kuningamäel pooleli jätta. Oli vaid 2 kraadi sooja, lisaks torm. Karburaatorid külmusid ära. Tabasalu etapi ajal oli temperatuur veel madalam, kuid õhk kuiv, ja nii õnnestus võistlused läbi viia.“

Omal ajal oli edetabelis ikka 450 võistlejat. Praegu vaatavad mitmedki kardihuvilised lapsed ja noored treening- ja võidusõite pealt, sest vanemadel pole võimalust kulukasse tehnikasporti panustada. Praeguseks on kardisportlaste arv mõneti suurenenud. Koos Eesti meistrivõistlustel osalevate laste ja leedulastega on kardisõitjaid kaheksakümne ringis, Eesti poisse nende seas kuuekümne viie kanti. Tänuväärse panuse annavad lapsevanemad, kes poegade ja vahel ka tütarde

harrastusse südamest panustavad, rääkis Kallasmaa.

Ajendiks poja tehnikaspordihuvi

Peeter ise rajas 1981. aastal oma toonases kodupaigas Puurmani vallas Sadukülas kardisportiringi põhjusel, et poeg Toomase tehnikaspordihuvile kaasa aidata. Toomast tõmbas tehnika väga. Sadukülas töötas Peeter Kallasmaa sovhoosi peainsenerina, olles ühtlasi ka kohalikus koolis füüsikaõpetajaks. „Läksin kooli füüsikaõpetajat asendamana ning jäin sellesse ametisse kaheksümne viieks aastaks. Ajutised asjad kestavadki sageli kõige kauem.“ Toomas jõudis tippu, võites N Liidu kardisportis meistritiitli ja hõbemedali. „Ta tuli korduvalt Eesti meistriks. Medaleid on tal kindlasti üle 120, karikaid veelgi rohkem,“ on Peeter poja üle uhke.

Pojapoe kutsus Peetriks

Nüüdseks on Eesti ja rahvusvahelises kardisportis väärikaid saavutusi (näiteks Baltimaade meistritiitel) ka Toomase pojalt ja Peetri pojapojalt Kaspar Kallasmaal. Kaspar on juba täismees ja Peeter pajatas humoristliku loo tema lapsepõlvest. „Esimesel päeval Põltsamaa lasteaias kuulutas Kaspar, et me läheme Peetriga „naistesse“. Kasvatades küsisid, et kes on siis Peeter. Siis vastas Kaspar, et vanaisa. Vanaisaks pole ta mind aga kunagi kutsunud. Ikka Peetriks!“

„Naistes käimise“ jutt on Peeter

Kallasmaale omane huumor. Tegelikult on ta traditsioone austav perekonnapea, kes aastakümneid abielus proua Tähtiga. Tähti, kes meie juttu huviga kuulab, lisab ise nii: „Eks kardisport olegi isade ja poegade, aga ka vanaisade ja vanemade sport.“ Tähti Kallasmaa on aastakümneid valmistanud esikohavõitjatele tammepärgi. Ta hoolitseb ka selle eest, et võistluste ajal sportlastel, kohtunikel ja pealtvaatajatel kõhud korralikult täis oleksid.

Aastail 1991–1993 oli Peeter Kallasmaa juhitud Saduküla kardiklubi Eesti parim. Tuleval aastal täitub 25 aastat sellest, mil Peeter hakkas edendama kardisportielu Põltsamaa Kuningamäe rajal, kus on peetud nii üle-eestilisi kui ka rahvusvahelisi võistlusi. Aastakümneid on traditsiooniliseks spordisündmuseks olnud jaanipäeva paiku korraldatav Jaanikart ja omaeegsele kardikuulsuse Väino Alliperale pühendatud mälestusvõistlused.

Kallasmaa sõnul on Kuningamäe kardiraja kaasajastamiseks kulunud tuhandeid kroone ja eurosid. „Küllap on see investeering ka veel sündimata lastele. Arendamise eesmärgil on põhjendatud ja arukas tegu ka laenuvõtmine.“

Ta märkis, et teda on ajendanud kardisporti arendama ka selle ala ümber koondunud hea ja sõbralik seltskond, kus üksteist hästi mõistetakse. „Üksteisest lugu pidav suhtumine on sportlaste

Põltsamaa vallas paiknevale Kuningamäele toob kuulsust kardirada, mille peremees, endine Puurmani vallavolikogu esimees Peeter Kallasmaa on üle kolmekümne aasta edendanud kardisporti. Foto: Raimo Metsamärt

vahel ka siis, kui konkurent rajal vägagi pingeline,“ tõdes ta.

Kallasmaa eestvedamisel toodi Kuningamäele hobikardid, millest on saanud põnevad turismimagnetid. Aastal 2008 käis Jõgevamaa-visiidi ajal hobikartidega sõitmas toonane presidentproua Evelin Ilves. Samuti on sellest ajaviitmisest adrenaliini saanud mitmed ministrid. Hobikardisõit on lõõgastuseks Eesti ühele tuntumale naisele talispordis – kiiruisutaja Saskia Alusalule.

Sääsest ja poliitikast

Oma poliitikaaluse algusest rääkis Peeter taas huumoriga, mis kohati vägagi mahlakas. „Kord küsisin isalt: mis on poliitika? Tema küsis vastu, et kas ma olen näinud isasääse spetsiifilist elundit. Vastasin, et ei. Isa ütles siis, et poliitika on sellest elundist veel peenem värk.“

„Kolmes organisatsioonis olin ma komsomolisekretär. Vaatamata ideoloogilisele taustale tegi see ühendus mõndagi noorte vaba aja huvitavaks ja kasulikuks sisustamiseks. NLKP-sse ma ei astunud, kuigi korduvalt kutsuti,“ meenutab ta. „Eesti-maa Rahvaliitu kutsus mind Villu Reiljan. Ta tegi seda väga delikaatselt, mitte peale surudes. Nii otsustasin ettepaneku vastu võtta. Eesti Konservatiivne Rahvaerakond tundus mulle aga liiga radikaalne. Keskerakonda veenis mind tulema Jõgevamaa piirkonna esimees ja Põltsamaa linnavolikogu esimees Andres Vään. Vanale sõbrale ei saanud ju ära öelda. Ta on mees, kellel sõnad ja teod kokku käivad.“

„Selleks oli viimane aeg,“ ütles Peeter, kui kõneaineks tuli suurema tulumaksuvaba miinimumi kehtestamine. „Mõned reformierakondlased on öelnud, et rikust ei tohi karistada. Sageli

on aga väike protsent üli jõukaid kogunud rikkuse töötajate arvelt. Ja mõtlema peab ka sellele, kuidas liigrikkad on oma esimese miljoni teeninud. Keskerakonna maksupoliitikast võivad aga ennekõike madalalpalgalisemad ja keskklass. Samuti meeldivad mulle väga ka majandustegelase Indrek Neivelti maksupoliitika-alased seisukohad.“

Kohalikkude poliitikasse tuli Peeter Saduküla-perioodil. „Algul oli külanõukogus ja ka Puurmani vallavolikogus abikaasa Tähti. Siis hakkas tal aeg kuluma muudele töödele ja ettevõtmistele ning ta asus mind kandideerimisele ärgitama. Nii valitigi mind vallavolikogusse. Ühe hooaja olin volikogus lihtliige ja kaks volikogu esimees. Osutusin valituks ka neljandat korda, kuid loobusin mandaadist, sest mulle ei meeldinud olukord, kus koalitsioon vaid teerulliga üle sõidab ning opositsioon üksnes kirub ja kritiseerib,“ räägib ta. „Tulemuslikust volikogu töösse ei toonud ka idiotidest saadikud. Pean silmas, et vanas Kreekas kutsuti idiotideks erapooletuid, kellel puudus oma seisukoht.“

Palli, pilli ja pulli....

Veel tuletas Peeter meelde Antiik-Kreeka filosoofi ütlust, et see rahvas, kes ei tegele poliitikaga, peab arvestama, et neid juhivad hullud. Tuleval aastal seitsmekümneseks saav kardisportlase edendaja sõnastas ühe oma elupõhimõtte nii: „Tarvis on palli, pilli ja ka pulli. See tähendab, et elu peab kulgema sportlikult, tervislikult, kultuurikeskselt ja ka lustakalt. Iseäranis oluline on see kõik aga noortele.“

Jaan Lukas

Kalle Klandorf: Riik peab jõudma Tallinnale järele

Algus esilehel

Linnatransport võidakse müia erakätesse, ning siis tullakse rääkima, et on vaja veel pileti-hinda tõsta, sest eraettevõtja peab ju kasumit teenima. Tallinna Televisiooni tahetakse võib-olla ka erakätesse anda. MUPO-t on aga vaja ka riigile, ning see nähtub asjaolust, et juba on kooskõlastatud kava anda MUPO-le täiendavaid volitusi.

Kas MUPO peab saama rohkem õigusi ja näiteks tohiks kasutada käeraudu? Kui turvafirmad võivad käeraudu kasutada, siis ma ei näe mingit põhjust, miks seda ei võiks teha MUPO. Millegipärast meie oponendid arvavad, et Tallinna elanikud

on rumalad ja et kõik arvavad, et edaspidi hakatakse kõiki bussijäneseid käeraudadesse panema. MUPO-l puuduvad praegu võimalused abivahenditega end kaitsta või korda hoida. Praegu ei saa MUPO näiteks isegi joodikut tänavalt kainenestumajja vedada, selleks tuleb helistada politseipatrullile.

Eelmistele valitsustele tundus millegipärast väga ohtlik, kui MUPO oleks viinud tänavalt magava joodiku kainenestumajja kainenema või peetanud takso, et kontrollida taksoteenuse õiguspärast kasutamist.

Te olete sellest aastast ka Tallinna Televisiooni nõukogu esotsas. Kas pealinna televisioon peaks valimistest

lähtudes oma programmi kuidagi teistmoodi tegema? TTV programm muutub, kuid nõukogu ei ütle juhatusele ette, milline peab see programm olema. Nõukogu kiidab näiteks valimiste puhul heaks niisuguse korra, kus on selged kriteeriumid, millistel tingimustel võivad saadetes osaleda poliitikud. Teatud saated, mida juhid valimistele, kes ka sügisel valimistel kandideerivad, peavad saama endale uue saatejuhi.

Olete pikka aega olnud ka Keskerakonna aukohtu esimees. Millega aukohus praegu tegeleb?

Olen nüüd kolmandat tähtaega aukohtu esimees. Kolmest perioodist olid kaks esimest kahtlemata keerukamad kui

praegu. Oleme praeguse koosseisuga lahendanud vaid kaht küsimust, ning needki olid üles jäänud varasemast ajast. Kui nüüd on aukohtul vähe lahendamist vajavaid küsimusi, siis varem oli neid probleeme küllaga.

Erakonna liikmed saavad praegu ise omavahel kenasti suhelda, saavad ka piirkonnad omavahel läbi käia ja lahendada ise oma probleeme. Aukohus annab teatud asjade juhatusele nõu, kuid niikaua, kui olukorra saab lahendada kohapeal või juhatuses, pole ka erilist nõu vaja anda.

Millist nõu annaksite erakonna juhile, kui temalt järjekordselt küsitakse, et millal kriminaalkorras karistatud

inimesed erakonnast välja arvatakse?

Erakonna põhikirjas seda sees ei ole ning juhatusele on siin jäetud otsustusõigus, kas inimene arvata erakonnast välja või mitte. Minu meelest peaks see algama inimesest endast. Kui ollakse karistatud, siis peaks erakonnaliige endalt küsima, kas ta ikka saab osaleda riigi, kohaliku omavalitsuse või erakonna võimu teostamisel.

Kas te ise kandideerite sügisel kohalikel valimistel? Olen kandideerinud varem mitu korda ning osutunud ka valituks. Seekord kandideerin ilmselt samuti Lasnamäel, kus varemgi. Lasnamäel on elu tublisti muutunud ja isegi opositsioon ei räägi enam,

nagu kunagi Ivi Eenmaa, et Lasnamäe on mingi slumm ja ääremaa.

Linn on Lasnamäe eest hästi hoolitsenud. Pidevalt remonditakse tänavaid, rajatakse parke ja lasteväljakuid, spordiväljakuid ja areene. Järjest ehitatakse uusi poode. Koostöös erafirmaga hakatakse ehitama ujulat.

Kui varem oli meil Lasnamäel esinumbri Edgar Savisaar, siis nüüd on selleks noor ja hakkaja Mihhail Kõlvart. Teeme Lasnamäel mitmepalgelise nimekirja, et valijail oleks, kelle seast valida.

Küsis Aivar Jarne

Ettevaatust, Uber!

Täna on Riigikogus teisel lugemisel nn Uberi seadus. Uberi juhid võrdustatakse selle seaduse abil enam-vähem taksojuhtidega, Uberi teenuse kasutajatest aga saaks taksoteenuse kasutajad. Infoühiskonna teenustest ja kokkuleppevedudest on saamas transporditeenus, mida vahendatakse mobiili äpiga.

Kui Riigikogu võtab pärast täna teist lugemist veel aega, et lasta Uberi seadusel settida ning mõelda, kui palju vabadust Tallinna taksoturul Uberile ja Taxifyle jätta, siis Euroopa Kohus on meie parlamendi eest otsust varsti ära tegemas.

Nimelt vahendas 11. mail ERR, et Euroopa Kohus on andmas Uberile samasugust transporditeenust pakkuva transpordifirma staatust nagu ülejäänud taksofirmadele. Euroopa Kohtu kohtujuristi hinnangul, mis võib peagi saada ametlikuks kohtuotsuseks, ei ole transpordifirma Uber vaid juhte ja reisijaid vahendav platvorm. Tegemist on transpordi valdkonna teenusega, mistõttu võib Uberit kohustada hankima transporditeenuse litsentse ja tegevuslube.

Uberi teenus on kohtujuristi hinnangul tellimuse alusel toimuva linnatranspordi täieliku süsteemi korraldamise ja juhtimise teenus. Lisaks ei paku Uber kohtujuristi sõnul autojagamisteenust, kuna reisijad valivad sihtkoha ja juhid saavad tasu summas, mis kaugelt ületab lihtsat kulude hüvitamist.

Arvestades asjaolu, et transporditeenus on majanduslikult teenuse põhielement, samas kui nutitelefoni rakenduse abil reisijate juhtidega kokkuvõimise teenus on teisejärguline, tegi kohtujurist Euroopa Kohtule ettepaneku kvalifitseerida Uberi teenuseks transpordi valdkonnas. Sellest lähtuvalt kehtivad Uberi pakutavale teenusele samad nõuded, mis muudele transporditeenustele.

Kokkuleppeline taksoteenus

Uberi eelnõu üle on Eestis vaieldud juba üle aasta. Paljud poliitikud ja digimajanduse eksperdid on pidanud edulooks isegi juba Uberi eelnõuga tegelemist, samal ajal kui näiteks mitmes Euroopa riigis on Uberi tegevus illegaalne.

Ka poliitikute kõnepruugis on raskesti mõistetav kokkuleppe-teenus asendumas taksoteenusega. Majanduskomisjoni liige Erki Savisaar teatas 4. mail, et kõigile taksoteenuse pakkujatele kehtestatakse võrdsed miinimumnõuded. Savisaare sõnul on peamiseks eesmärgiks anda

kokkuleppevedusid teostavatele ettevõtetele seaduslik raamistik. „Praegu kehtiva seaduse järgi ei tohiks ilma taksomeetri ja plafoonita teenust osutada,“ märkis Savisaar, kes lisas, et sisuliselt pakuvad sellised teenusepakkujad nagu näiteks Uber ja Taxify hetkel illegaalset teenust ning politsei võiks neile trahvi teha.

Savisaar avaldas siiski lootust, et uuest seadusest võidavad kõik. „Ühest küljest traditsioonilised taksod, kellele lähevad nõuded lihtsamaks: kaovad sõidupiirkonnad ning lubade menetlemisaeg lüheneb,“ ütles ta. Samas saavad Savisaare sõnul kokkuleppesõite pakuvad taksojuhid seadusliku aluse. „Kõige olulisem võit on tarbijal, kellel on suurem valik seaduslike teenusepakkujaid.“

Riigikogu majanduskomisjoni aseesimehe Toomas Kivimägi hinnangul on Eesti juurde saamas üht edulugu – avatust uutele ärimudelitele. „Suurimad võitjad on kliendid, kuivõrd taksoteenuse turule lisandub uusi tegijaid, mis on olulisim eeldus paremale teenusele ja

UBER MUUTUB TAKSOKS: Uber on muutumas sõidujagajast plafoonita taksoks, nagu pildil olev Uberi auto Moskva tänavatel.

soodsamale hinnale,“ teatas ta eelmisel nädalal pärast majanduskomisjoni istungit Riigikogu pressiteenistuse vahendusel.

Kivimägi sõnul on saavutatud mõistlik tasakaal kokkuleppevedude ja tänaste taksoteenuse osutajate vahel. „See tähendab küll mõningast üleregulatsiooni infoühiskonna teenuse osas, ent võrdse kohtlemise printsiipi ja kokkuleppevedude legaliseerimise eesmärgi silmas pidades on saavutatud kompromiss väga hea,“ ütles ta.

Eelnõus võrdustatakse taksoveoteenusele ja kokkuleppeveole ettenähtud loandused. See

tähendab, et ka kokkuleppeveo osutamiseks on vajalik taksoveoluba, teenindajakaart ja sõidukikaart. Ehk siis Uberi juhil peavad igasugused takso-lood olema, taksomeetrit ja plafooni aga mitte.

Ärandamine või heategu

Riigikogu proovib praegu Uberi seadusega rahuldada nii taksoettevõtteid kui ka kokkuleppevedajaid, nii juhte kui ka reisijaid – rajada kiriku keset küla. Lõpuks on otsustajateks ikka sõitjad, kellele peab uus seadustatud teenus olema samamoodi mugav, lihtne ja odav kui varem. Nõudluse ja pakkumise

lahendamiseks leiavad sõitjad oma tee, sõltumata sellest, kas riik seda reguleerib või mitte.

Kunagises nõukogude-aegses Eldar Rjazanovi komöödias „Ettevaatust, auto!“ elas peategelane kaksikelu, ärandades autosid ning müües need hiljem maha, andes raha aga seejärel heategevuseks. Praegu võib minna samamoodi. Autod ärandatakse ja neist saavad hea eesmärgi nimel taksod. Autoomanikel ja Uberi juhtidel ei jää muud üle kui käsi laiutada, nagu filmis.

Aivar Jarne, Kesknädal

Pilk maailma: Bahama valimised

Bahama on peamiselt turismist elatuv väikeriik, mis koosneb enam kui seitsmesajast saarest (neist asustatud siiski vaid 30–40). Riigis elab 397 000 inimest, keskmise vanusega 32,7 eluaastat. Viimase neljakümne aastaga on rahvaarv kahekordistunud. Eelmisel nädalal toimusid valimised, millega seoses on jõudnud kätte paras aeg sellest riigist veidi juttu teha.

Kariibi meres, Kuubast põhjapool asuv Bahama saarestik oli sajandeid Inglismaa koloonia, aga Teise maailmasõja ajal rajati sinna USA sõjaväebaase ja 1973. aastal kuulutati saared sõltumatuks riigiks, mis jäi Rahvaste Ühenduse koosseisu. Formaalselt on riigipeaks inglise kuninganna Elizabeth II, kuid saartel esindab teda kindralkuberner Marguerite Pindling, kes on Bahama iseseisvuse rajaja Lynden Pindlingi lesk.

Seadusandlik võim kuulub viieks aastaks valitavale parlamendile, mis koosneb Senatist ja Koosolekute Kojast. Viimase liikmed valitakse otse rahva poolt majoritaarse süsteemi alusel ühemandaadilistest valimisringkondadest. Varem oli neid 38, aga nüüd tuli üks juurde.

Sellise valimissüsteemi mõjul on välja kujunenud kahe domineeriva erakonnaga poliitiline maastik. Viimased viis aastat valitses vasaktsentristlik Progressiivne Liberaalne Partei (PLP), mis võitis valimised esimest korda 1967. aastal Lynden Pindlingi juhtimisel. Kui seda erakonda võib võrrelda USA Demokraatliku Parteiaga, siis USA Vabariikliku Partei analoogiks on seal paremtsentristlik Vaba Rahvuslik Liikumine (VRL). Juba eelmised kolm korda käis võim valimistel neil käest-kätte ja nüüd sai VRL selle endale.

Valimiskampaaniad olid üsna lihtsakoelised. VRL lubas „muutust“. PLP teatas, et viimase viie aasta jooksul valitsuses olles on juba rajatud alus muutusele, kuid palju tööd on veel ees ning nüüd on lihtsalt vaja jätkata selle tegemist.

„Viimane asi, mida me tegema peaksime, on nüüd tagasi pöörata. Me peame liikuma oma riigiga edasi, üheskoos,“ rõhutas senine peaminister Perry Christie.

Valijate käitumine siiski ei muutunud. PLP sai lüüa sama rängalt nagu 20 aastat tagasi, kui sellele parteile jäi parlamendis ainult viis kohta. Christie kaotas valimisringkonnas, mida ta oli esindanud juba nelikümmend aastat järjest. Tundub, et valijad tahtsid lõpuks tõesti muutust. Kindralkuberner nimetas peaministriks valimised võitnud erakonna juhi Hubert Minnise (pildil), endise tervishoiuministri, kes esimest korda valiti parlamenti 10 aastat

tagasi. Minnis kuulutas oma võidukõnes, et see on rahva võit, et tema on rahva alandlik teener ja et rahvas on andnud selge mandaadi muutusteks. Ühtlasi teatas ta, et senine peaminister lubas teda muutuste elluviimisel igati abistada. Senati kõik 16 liiget nimetab kindralkuberner, kuid mitte päris oma suva järgi. Üheksa senaatorit peab ta nimetama peaministri nõuandel ja neli opositsioonijuhhi nõuandel, ning ülejäänud kolm jälle peaministri nõuandel, kuid alles pärast seda, kui on konsulteerinud nende isikute osas ka opositsioonijuhiga.

Kahe domineeriva erakonna kõrval leidub Bahamal väiksemaidki (näiteks kristlik-konservatiivne Bahama Konstitutsiooni Partei, mis kasutab väga omapärase loosungit: „Inimestel on valik, aga Jumalal on plaan!“), kuid need ja sõltumatud kandidaadid nüüd parlamendis ühtegi kohta ei saanud. **Kn**

Valimisjaoskond.

Prantsusmaa sai häkitud president Macroni

Prantsusmaa presidendi valimiste II vooru viimasel kampaniapäeval avaldati ülisuur kogus dokumente, mis pärinesid kandidaat Emmanuel Macroni kampaaniast. Pressiteates kinnitati massiivse häkkimise toimumist, kuid osa dokumente kuulutati võltsinguteks.

Esmakordselt räägiti valimiste häkkimisest kandidaadi elektrooniliste dokumentide avaldamise kaudu novembri lõpul, kui oli mitu nädalat möödunud USA presidendiks valimata jäänud Hillary Clintoni kaotusest. Meedialugu saigi alguse tema kampaaniaga seotud inimestest, kes otsisid selgitust kaotusele ja leidsid selle olevat eelmisel suvel aset leidnud John Podesta e-mailide massilisest häkkimisest ja avaldamisest. Kuigi teadaolevalt ühtegi valimistel antud häält ei häkitud valimismasinates, sai alguse meedialugu valimiste häkkimisest. Prantsusmaa valimiste eel oldi juba valmis, et ka seekord võivad elektroonilised lekkeid mõjutada valimistulemust. Nii juhtuski viimasel kampaniapäeval, 5. mail, kui hommikuks oli internetis avaldatud 9 gigabaiti Emmanuel Macroni kampaaniaga seotud inimeste töö- ja erapostkastide andmeid: e-maile, tekste, fotosid, muid faile. Sama päeva õhtul tuli kampaaniameeskonnalt pressiteade, milles kinnitati häkkimise asetleidmist ja hoiatati, et segaduse tekitamiseks on õigete dokumentide hulka loodud ka võltsinguid. Nii jääb neile alati võimalus väita, et just see või teine probleemne dokument ei olnud tõepärane. Näiteks kahtlustati Macroni maksuvaba firma omamises Bahamal, aga leke väidab selle olevat Caimani saartel. Le-

kitajad väitsid endid olevat väike grupp inimesi Euroopa Liidus, aga neil olevat siseringi allikas selles maksuparadiisis. Samuti olevat neil pangaülekannete SWIFT logid, millega saavad teada Macroni pangakontode asukohad ja seal liikunud summad.

Valimiskampaanias kasutas Marine Le Pen väidet Macroni maksuvaba firma ja varjatud varade kohta.

Hiliseim lekkinud dokumentidest pärines 24. aprillist. Valimispäeval ei olnud lekitatud failide lingid enam archive.org lehe kaudu kättesaadavad. Macroni dokumentide leke oli meedias kajastamiseks ja valimistulemuse mõjutamiseks liiga hiline. Küll oleks seda saanud tuua valimiskaotuse ettekäändeks, kui Prantsusmaa oleks valinud esimese naispresidendi, pealegi veel selgelt Brüsseli-vastase. Nüüd sai Prantsusmaa noorima presidendi, kelle kampaaniat häkiti, ja see võib teda edaspidi kahjustada. Dokumentide lugemiseks ja seoste otsimiseks leiavad aega kindlasti tema konkurendid, ning pärast valimiste võitmist on tal palju seletamist. Võib minna ka teisiti – pressil pole huvi ja kogu asi vaikitakse maha. Lekkinud infot kasutavad salajasteks jäävad jõud president Macroni kodustamiseks.

Virgo Kruve

TALLINNA TV

22. – 28. mai 2017

ESMASPÄEV, 22.05.

07:30 Info TV
08:00 Nädal +*
09:00 Parlamendi pooltund*
09:25 Kultuurimeeter*
09:55 Majad ajas*
10:20 Nädal +*
11:20 Tallinna päev 2017*
11:50 Kodupaik*
12:20 Maatriks*
13:05 Teleturg
15:00 Draamaseriaal.
Veresidemed 104/322
15:45 Draamaseriaal.
Veresidemed 105/322
16:30 Majjooks 2017*
17:00 Roheline Pealinn*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:10 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 57/140
19:05 Linnaosa lood
19:30 Terve tervis
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA +*
21:00 Täna maailmas
21:20 Naised, kes ei nuta
22:00 TÄNA. Uudised
22:10 Itaalia miniseriaal.
Perekond 2/8
23:55 TÄNA. Uudised*
00:25 TÄNA +*
00:55 Täna maailmas*
01:10 Teleturg

TEISIPÄEV, 23.05.

07:30 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TÄNA +*
09:00 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 57/140*
09:55 Terve tervis*
10:25 TÄNA. Uudised*
10:35 Linnaosa lood*
11:00 Naised, kes ei nuta*
11:40 Taavariik UFODEGA*
12:10 Horisont*
13:05 Seiklus algab raamatust*
13:35 Teleturg
14:50 Draamaseriaal.
Veresidemed106/322
15:35 Draamaseriaal.
Veresidemed 107/322
16:25 Linnaosa lood*
16:50 Naised, kes ei nuta*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:10 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 58/140
Kultuurinädal pealinnas
19:05 Kodupaik
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA +*
21:00 Täna maailmas
21:20 Poolkuu Igor Gräziniga
22:00 Otse künnesse
23:00 TÄNA. Uudised
23:10 Kultuurinädal pealinnas*
23:35 TÄNA. Uudised*
00:05 TÄNA +*
00:35 Täna maailmas*
00:50 Teleturg

KOLMAPÄEV, 24.05.

07:30 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TÄNA +*
09:00 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 58/140*
09:55 Kodupaik*
10:25 TÄNA. Uudised*
10:35 Kultuurinädal pealinnas*
11:00 Otse künnesse*
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Poolkuu Igor Gräziniga*
13:10 Teleturg
15:15 Draamaseriaal.
Veresidemed 108/322
16:00 Otse künnesse*
17:00 LV Pressikonverents*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:10 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 59/140
Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA +*
21:00 Täna maailmas
21:20 Dokumentaalfilm. Islam ja Lääs (2009) 2/3
22:10 TÄNA. Uudised
22:20 Kobras (USA, AÜE, 2011)
23:50 Meedia keskpunkt*
00:40 TÄNA. Uudised*
01:10 TÄNA +*
01:40 Täna maailmas*
01:55 Teleturg

NELJAPÄEV, 25.05.

07:30 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TÄNA +*
09:00 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 59/140*
09:55 LV Pressikonverents*
10:25 TÄNA. Uudised*
10:35 Meedia keskpunkt*
11:25 Dokumentaalfilm. Islam ja Lääs (2009) 2/3*
12:15 Maatriks*
13:00 Teleturg
15:10 Draamaseriaal.
Veresidemed 109/322
15:55 Draamaseriaal.
Veresidemed 110/322
16:40 Meedia keskpunkt*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised

18:10 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 60/140
19:05 Horisont
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA +*
21:00 Täna maailmas
21:20 Teie arvamus, palun!
22:05 Tervisevõti.
Dr Viktor Vassiljev
TÄNA. Uudised
22:40 TÄNA. Uudised
22:50 Otse künnesse*
23:50 TÄNA*
00:20 TÄNA +*
00:50 Täna maailmas*
01:05 Teleturg

REEDE, 26.05.

07:30 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TÄNA +*
09:00 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 60/140*
09:55 Tervisevõti.
Dr Viktor Vassiljev*
TÄNA. Uudised*
10:30 Teie arvamus, palun!*
11:25 Majjooks 2017*
11:55 Horisont*
12:50 Teleturg
15:15 Draamaseriaal.
Veresidemed 111/322
16:00 Draamaseriaal.
Veresidemed 112/322
16:45 Teie arvamus, palun!*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:10 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 61/140
Vintskapist soklini
19:30 Kultuurimeeter
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 TÄNA +*
21:00 Täna maailmas
21:20 Piik maailma. Hong Kong
21:50 Maagiline maailm
22:30 TÄNA. Uudised
22:40 Piriilinn (USA, 2006)
00:30 TÄNA. Uudised*
01:00 TÄNA +*
01:30 Täna maailmas*
01:45 Teleturg

LAUPÄEV, 27.05.

07:30 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TÄNA +*
09:00 Draamaseriaal.
Südasuve leegid 61/140*
10:00 Stiilistudio
10:30 TÄNA. Uudised*
10:40 Parimad maitseelamused
11:10 Terve tervis*
11:40 Kultuurimeeter*
12:10 Kodupaik*
12:40 Linnaosa lood*
13:05 Maagiline maailm*
13:45 Horisont*
14:40 Teleturg
15:50 EMV Standardtantsudes 2017 2/2
16:45 Teie arvamus, palun!*
17:30 TeTeVeke lastele
18:00 TÄNA. Uudised
18:05 Vintskapist soklini*
18:30 Dokumentaalfilm.
Sundümik (2016)
19:00 Bob Servant, sõltumatu kandidaat (BBC, 2013) 6/6
19:30 Eesti löötspill. Juhan Uppin
20:00 TÄNA. Uudised
20:20 Tallinna TV's tulekul
20:30 OMG TV
21:15 Draamaseriaal. Newsroom 24/25
22:10 TÄNA. Uudised
22:15 Itaalia miniseriaal.
Oriana 2/2
23:45 Kultuurimeeter*
00:15 OMG TV*
01:00 TÄNA. Uudised*
01:20 Teleturg

PÜHAPÄEV, 28.05.

07:30 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:20 Tervisevõti.
Dr Viktor Vassiljev*
08:55 Stiilistudio*
09:25 Parimad maitseelamused*
09:55 Bob Servant, sõltumatu kandidaat (BBC, 2013) 6/6*
10:00 Naised, kes ei nuta*
11:10 Itaalia miniseriaal.
Oriana 2/2*
12:40 Piik maailma. Hong Kong*
13:05 Otse künnesse*
14:05 Terve tervis*
14:35 Kultuurimeeter*
15:05 Poolkuu Igor Gräziniga*
15:45 Vintskapist soklini*
16:10 Parimad maitseelamused*
16:40 Mina jään. Lähme peole!
17:20 TeTeVeke lastele
17:50 OMG TV*
18:35 Stiilistudio*
19:05 Draamaseriaal.
Newsroom 24/25*
20:00 Nädal +*
21:00 Maagiline maailm*
21:40 Pillimeeste klubi
22:40 Me laulame (Leedu, Suurbritannia, 2015)
00:15 Nädal +*
01:15 Teleturg

Winston Churchill: MRP sõlmimises olid süüdi Balti riigid ise

Suurbritannia sõjaegne peaminister Winston Churchill (1874–1965) on mees, keda Eestis ikka ja jälle tsiteerida armastatakse. Seda arvestades on lausa hämmastav, kui vähe on pööratud tähelepanu sellele, mida ta kirjutas meie kohta oma seni ainsas eesti keeles avaldatud teoses.

ANDRES LAIAPEA
välispoliitika vaatlaja

Churchilli "Tormihoiatus" ilmus inglise keeles esmakordselt juba 1948. aastal, eesti keeles aga 1995. aastal Henno Rajandi tõlkes. Selles on käsitletud sündmusi Esimese maailmasõja lõpust 1940. aasta 10. maini, mil Churchill sai Briti peaministriks. Tema eelkäija sellel ametikohtal, Neville Chamberlain, on mõistetud hiljem hukka lepituspoliitika tõttu, mille abil ta üritas hoida ära sõda Saksamaaga, kuid unustatud on see, millist lepituspoliitikat pooldas Teise maailmasõja eelõhtul Saksamaa ohjeldamisele keskendunud Churchill ise.

Nurjub ühisrindede loomine

1939. aasta kevadel tegi Nõukogude Liit ametlikult ettepaneku sõlmida Suurbritannia ja Prantsusmaaga kolmikliit Saksamaa vastu. "Meil ei tule soostuda mitte üksnes Venemaa täieliku koostöoga, vaid sellesse ühendusse tuleb tõmmata ka kolm Balti riiki – Leedu, Läti ja Eesti. Neile kolme vapralt rahvaga maa, kelle armeedes võib kokku olla oma kakskümmend diviisi mehiseid sõdureid, on sõbraliiku Venemaa abi sõjaväestuse ja muu toetuse näol ülimalt oluline," kommenteeris seda toona Churchill. "Venemaa on sügavalt huvitatud herr Hitleri plaanide nurjamisest Ida-Euroopas. Usutavasti on ikka veel võimalik koondada kõik riigid ja rahvad Balti merest Musta mere uue vägivallaakti või kalaladungi nurjamiseks ühtsesse klassi rindesse."

"Suurbritannia ja Kagu-Euroopa liitunud riikide huvid on suuresti kokkulangevad. Kas pole samasuguse huvi kokkulangemisega tegemist ka Põhjas? Võtkem näiteks Balti riigid – Leedu, Läti ja Eesti, mis kunagi olid tsaar Peetri sõdade põhjuseks. Venemaa on eluliselt huvitatud sellest, et need riigid ei langeks natslikku Saksamaa kätte. See on oluline probleem Põhjas," kuulutas Churchill siis parlamendis esinedes. "Mul pole põhjust meenutada siin pikalt-laialt Ukrainat [seoses Saksamaa võimaliku rünnakuga], sest see tähendab just sissetungi Venemaa territooriumile. Nagu te näete, on kõikjal Idarindel otsest mängus Venemaa elulised huvid ja niisiis on nähtavasti küllalt põhjust arvata, et venelased on kõigis ühistes huvides valmis koostööd teha riikidega, keda ähvardab samasugune oht..."

Läbirääkimised kolmikliidu sõlmimiseks, millega Suurbritannia, Prantsusmaa ja Nõukogude Liit oleksid andnud Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele Saksamaa rünnaku puhuks ga-

rantii, jooksid aga ummikusse. "Nõustudes Briti garantiiga, ei leppinud Poola ja Rumeenia valitsus sellega, et Vene valitsus võtab endale samasuguses vormis samasugused kohustused," meenutas Churchill hiljem. "Samasugune hoiak pääses maksvusele ka teises tähtsates strateegilises piirkonnas, nimelt Balti riikides. Nõukogude valitsus tegi selgeks, et ta seob end vastastikuse abistamise pakiga ainult sel juhul, kui üldgarantii hõlmab Soomet ja Balti riike. Kõik need neli riiki aga keeldusid ja oleksid oma suures hirmus võib-olla veel tükk aega keeldunud sellise tingimusega leppimast.

Soome ja Eesti teatasid koguni, et nad näeksid ilma nende nõusolekuta neilegi laiendatud garantiis agressiivset akti. 7. juunil sõlmisid Eesti ja Läti Saksamaaga mittekallaletungipakti. Nii murdis Hitler hõlpsasti läbi viimasegi kaitseliini, mida hiljaks jäänud ja kõhklev koalitsioon püüdis tema vastu luua." "Taktikuseks sellise kokkuleppe sõlmimisele olid needsamad piiririigid ise, kes kartsid, et Nõukogude abi vastuvõtmiseks ja kaitseks sakslaste eest tuleb neil Nõukogude armeed oma territooriumilt läbi lasta ja et seeläbi lülitatakse nad lõpuks kommunistlikku Nõukogude süsteemi, mille vihased vastased nad kõik olid. Poola, Rumeenia, Soome ja kolm Balti riiki ei teadnud, kumba rohkem karta – kas Saksa agressoreid või Vene päästajaid. Nimelt see kohutav dilemma halvas Briti ja Prantsuse poliitika," leidis Churchill. "Ent isegi hilisemate sündmuste valguses pole vähematki kahtlust, et Inglismaa ja Prantsusmaa oleksid pidanud Venemaa pakumisele nõustuma, välja kuulutama kolmikliidu ning kokku leppima, et sõja korral täpsustatakse lepingu ellurakendamise meetod konsultatsioonidega ühise vaenlase taltsutamiseks liitunud lepinguosaliste vahel. Niisuguses olukorras pääsevad maksvusele teistsugused meeleolud. Sõja ajal suhtuvad lülitatud üksteise soovides tunduvalt suurema lugupidamisega; rindelt kostab lahingukära ja teretuld, mis rahu ajal ärataksid tülgastust. Suures Alliansis, mis siit oleks vahest välja kujunenud, poleks ehk üks liitlane niisama hõlpsasti saanud kutsumata külalisena teise territooriumile tungida."

Nõukogude Liidu kannapööre

Kuna kavandatud kolmikliidust Suurbritannia ja Prantsusmaaga ei saanud 1939. aasta suvel asja, siis tegi Nõukogude Liit kannapöörde, sõlmides 23. augustil Saksamaaga mittekallaletungilepingu ja salakokkuleppe, millega jagati ära mõjusfäärid

Ida-Euroopas.

"Kui Venemaa oli koos Saksamaaga Poola ära jaotanud, sõlmis ta järgmise sammuna Eesti, Läti ja Leeduga kolm "vastastikuse abistamise pakki".

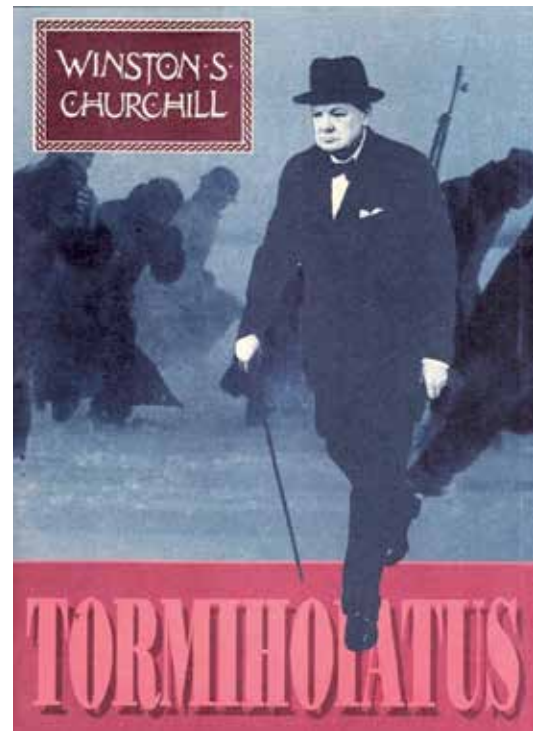
1918.–1920. aasta Vabadussõjas olid need Balti riigid end Nõukogude valitsuse alt vabaks võidelnud. Viies läbi radikaalse maareformi, peamiselt endiste saksa maaomanike kulul, arenes neis väikestes riikides välja rahvuslik ja talupoeglik elulaad ning rangelt kommunistmivastane hoiak. Pidevalt kartes oma vägevast Nõukogude naabrit ja meeleheitliku visadusega säilitades oma neutraliteeti, püüdsid need riigid vältida provokatsioone igast suunast," meenutas Churchill.

"Geograafilise asendi tõttu polnud nende ülesanne kadestamisväärne. Näiteks Riia muutus Venemaal tulevate uudiste kogumispunkti ja rahvusvaheliseks enamuse-vastaseks kohtumispaigaks."

"Kuid sakslased olid nad südamerahuga lülitanud oma tehingusse Venemaaga, ja nüüd sõstis Nõukogude valitsus ammugi küdenud viha ja taltsutamatu isuga oma saagi kallale," lisas ta samas. "Varem olid need riigid moodustanud osa tsaarimpeerial, kuulusid sinna Peeter Suure kunagiste vallutustena. Otsekohe okupeeriti nad tugevate Vene jõudude poolt, millele neil polnud mingit võimalust tõhusalt vastu panna. Tuntud meetoditega viidi läbi kõigi kommunistmivastaste ja venevastaste elementide raevukas likvideerimine. Suur hulk inimesi, kes kakskümmend aastat oli elanud vabaduses oma kodumaal ja esindas nende rahvaste valdavat enamikku, kadus jäljetult. Tunduv osa neist küüditati Siberisse. Ülejäänud sattusid veelgi kaugemale. Selline oli see niinimetatud vastastikune abistamine tegelikkuses."

"Niipea kui Saksamaa astus sõtta Inglismaa ja Prantsusmaaga, asus Nõukogude Venemaa vastavalt Saksamaaga sõlmitud pakti vaimule riivistama läänepoolseid sissepääsuteid Nõukogude Liidu territooriumile. Üks neist lähtus Ida-Preisimaalt ja kulges läbi Balti riikide; teine läks Soome lahe kaudu, kolmas läks

läbi Soome enda ja üle Karjala maakitsuse, jõudes välja punkti, kus Soome piir oli ainult kahekümne miili kaugusel Leningradi äärelinnadest. Sovjetid ei

Winston Churchill arvas, et Balti riikidele olnuks kasulikum nõustuda 1939. aastal Suurbritannia, Prantsusmaa ja Nõukogude Liidu kolmikliiduga.

olnud unustanud ohtusid, mis ähvardasid Leningradi 1919. aastal. Isegi Koltšaki Vene valge valitsus oli omal ajal teatanud Pariisi rahukonverentsile, et Venemaa pealinna kaitseks on hädasti vaja baase Balti riikides ja Soomes. Sedasama mõtet oli arendanud Stalin läbirääkimistel Briti ja Prantsuse missiooniga 1939. aasta suvel," meenutas Churchill, rõhutades taas, et "nende väikeste neutraalsete riikide hirmud osutusid takistuseks Inglismaa ja Prantsusmaa liidulepingule Venemaaga ja silutasid teed Molotovi-Ribbentropi paktille".

"Stalin tegutses aega raiskamata. 24. septembril kutsuti Eesti välisminister Moskvasse ja nelja päeva pärast kirjutas tema valitsus alla vastastikuse abistamise paktille, mis andis venelastele õiguse paigutada Eestis võtmeasukohtadele oma garnisonid. 21. oktoobriks oli Punaarmee koos õhujõududega ennast seal juba sisse seadnud," märkis Churchill. "Sama menetlust kasutati samal ajal Lätis, ja Nõukogude garnisonid ilmusid ka Leetu. Sellega oli lõunapoolne tee Leningradi ja pool Soome lahte võimalike Saksa ambitsioonide puhuks Nõukogude sõjajõudude poolt tõkestatud. Nüüd jäi veel juurdepääsute läbi Soome."

Soomes asjad nii libedalt ei läinud, aga Eesti, Läti ja Leedu saatus oli juba otsustatud. Kas Balti riikidel oleks läinud kokkuvõttes paremini, kui 1939. aastal sündinuks Churchilli soovitud kolmikliit, seda me teada ei saa, sest ajalugu oleks'eid ei tunne.

Kuldalindu kukkus pikalt

Suurte tapatalgute lõppemise aastapäeva eel oli üsna kevadine päevake. Kukulindki hakkas kukkuma eluaastate jätku, ja seda kohe pikalt – kolmekümne viienda korra järel lõpetas varese kraaksatus selle ennustuse, muidu oleks laulnud teab kui kaua. Sa jeerun küll, see ennustab mulle ju 120 aasta pikkust elu, pealegi kuldset – seda tähendab samal ajal nähtud kollane liblikas! Paneb päris mõtlema, kuidas eluke siis kulgeb, kui oma onni uksest ei jõua enam sisse-välja tatsuda.

Minu emand peab siis sama kaua elama. Ta ju ei usalda mind üksinda siia ilma jätta – mine tea mis lollustega siis hakkama saan.

Aga püüan mitte mõelda sellele, kes puuduva osa hooldekodutasust maksab, sest minu pinss ei kata pooltki sellest. Murran hoopis selle üle pead, kuidas õppida lamatisi vältima. Hooldeasutustes ei jätku hooldajaid, kes hoolalest vajalikult abistaks, rääkimata lihtsamate tohterdamisvõtete tundja-

test. Mullu lahkunud sõbral hooldehaiglas tekkinud lamatisaavad ei paranenud lõplikult ka siis, kui ta enam voodihaige polnud.

Tervishoiu Kõrgkoolil on nüüd küpsenud plaan, kuidas kõikvõimalike inimhädadega tegelevaid spetsse koolitada. Kuhu nad tööle lähevad? Õdede ja muude medtöötajate järele pidi kogu Euroopas karjув nõudlus olema. Tuttavale tohtrile hakkas siinse haigla sisekliima närvidele. Võttiski meheraasukese ja lapse kaasa, ja padavai! teise riigi meditsiini arendama. Nüüd on võimeline patsientidega suhtlema neljas keeles, vajab ainult arabia keele tõlgi abi. Kas see pere enne väljas teenitud pensioni kodumaale naaseb, sõltub meie tervishoiu arengust. Nüüd vähemalt püütakse sotti saada, kuidas meie tervelt elatud elu pikendada. Arstide streigi ärajäämine annab lootust positiivseks arenguks. Selles lootuses elamegi edasi.

Jürimõisa Aadu

Ilm on hukas

Prantsuse viinapuuvälju tabas just õitsemisajal külmaline, millele püüti mitmeti vastu seista – aja või kogu kihelkond kokku hingeõhuga külma tõrjuma. Kui saak tõesti nihi läheb, tõusevad veinihinnad ilma meie aktsiisitõusutagi; ka Lätis. Otsingi kohe suure pudeli varuks, sest mine tea, millal see asja eest võib olla? Edasi nihkus külm meie poole, ja otse lume ja rahega Saksamaa maisiväljadele. Kinopsopkorni krõbistajad, olge valvsad, ikaldus tõstab hinda nagu magusaaktsiisi! Mulle see muret ei tee, mina eelistan krõbistada oma aiasaadusi.

Jõudis lumi ka Saaremaa tulbõitmesse. Mandril ta õitsvaid lilli ei tabanud, küll aga leidis üles kasvumajja istutatud kurgitaimed, mis sellist ootamatut kallistust välja ei kannatanud. Rohigi ei kipu nina mullast kõrgemale tõstma, mis võib sundida herefordide kasvatajaid loomi nälgast päästmiseks enneaegselt tapamajja viima. Ületoodang viib hinna hanna alla. Tarbijale pluss, aga kasvatajale miinus.

Sauga jõgigi on üleannetuks muutunud – muudab kinnistute piire omatahtsi. See on veel kõõmes, sest väljamaalt näidatakse pilte, kus uulitsal lausa paadiga sõidetakse.

Idapool jälle kostab müminat. Küll väriseb maa, plahvatavad kaevandused, lõhkevad autopommid. Keegi peab Ilmavalitseja turri olema ajanud, et ta kõike seda toimuda laseb.

Meil tuleks nälgast pääsemiseks paluda abi naaberblastilt. Selle pinnast 10% pidi olema kaetud kõrvetava karuputkega, kellega nad ei mõista midagi peale hakata. See pidavat kotletina olema väga maitsev ja toitev! Ehk ongi see taim imevahend kõigi nälgahädaliste abistamiseks ja aitaks ka majandusmigratsiooni vähendada?

Ilmahuviline

Tallinn 10130, Toom-Rüütli 3/5, Kesknädal

Ilmalauluke

Ilm on muutlik.
Ilm on heitlik.
Päikest pole.
Külm ja kõle.
Oodata on tuult ja tormi,
sadameidki üle normi.

Süingeõitu paistab taevas,
parteid on valimistevaevas.
Kes näeb kõikjal idioote,
kellel peal käib vihahooge,
kes eelnõusid pidurdab,

kes kõnepuldis vigurdab.
Mustad pilved liikvel juba,
ilmateade rahet lubab.
KOV-valimiste ajaks ka
on kurja ilma oodata.

See ilm meid küll
ei rahulda.
Ehk paremat saaks valida?

Luulendanud Ilmatark

Kohtumised Tartus!

Kolmapäeval, 17. mail kl 14 arutleme haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12) Tartu linnatranspordi üle abilinnapea **Valvo Semilarskiga**.

Teisipäeval, 23. mail kella 10–12 nõustab abivajajaid Keskerakonna Tartu büroos jurist **Asta Liivak**. Teenus on tasuta. Info ja registreerimine tel 55682756.

See kummaline nüüdismaailm

Ja veel eriskummalisemaks läheb... Veerand sajandit tagasi oli meil õnne, et pääsesime totalitaarsest idaliidust suhteliselt tervena, veretult... Saime vabaks, tulevik tundus, nagu öeldakse: Eestimaa on meie kätes! Vabanedes olime täis optimismi, et nüüd teeme ise ja enda jaoks elamisväärses... Pealegi oli head eeskuju võtta edukatest Põhjamaadest.

Aga võib ka teisiti öelda ja mõelda... Et revolutsiooni on kergem teha, kui revolutsiooniga saavutatut hoida ja õiges suunas edasi liikuda. Olime jäänud kinnisideesse, et kõik, mis vasakpoolne, on paha-paha-paha, ja mis parempoolne, on hüva-hüva-hüva... Aga võta näpust, maailm polegi nii mustvalge...

Juba veerand sajandit

oleme ehitanud paremäärmsliberaalset õnne, aga kaugeemale polegi jõudnud – eestlane pole ikka veel õnnelik. Kus me küsitluste pingereas asume, või pigem vastupidi – miks Euroopa viie parima töötatud maa sekka jõudmise asemel hoopis kaugene Põhjala healuriikidest? Kahjuks jäi liiga pikaks see taandarenguperiood, mis algas juba eelmiste ja üle-eelmiste valitsustega alates 21. oktoobrist 1992, mil Mart Laarist sai peaminister. Kui ikka pea kõik need aastad hoiti kiivalt riigi kurssi odavale tööjõule ja ülimaldalele miinimumpalkadele, millega kodumaal polnud võimalik ots-otsaga kokku tulla, pere üleskasvatamisest rääkimata, ega siis muud jäänudki üle, kui pageda välismaale normaalsemat elatist otsima. Mingil määral meie üliodav tööjõud välisinvestoreid küll kohale meelitas, kuid nad tulid meilt siiski teenima vaid surut kasumit, mille maksuvabalt riigist välja toimetasi, jättes meile vaid tühjad peod... Süsteem „Nokk kinni, saba lahti“! Rohkem olid nood „investorid“ huvitatud raudteede, tehaste ja vabrikute ning elektriijaamade ülesostmistest odavmüügil –

kapitalismis on ju kõik lubatud.

Rahvas unustati sootuks...

Mäletan toonaste „haljale oksale“ jõudnute loosungeid: ennem, kui midagi nõrgematele jagama hakkame, tuleb rikkust jagada, koguda, koguda... Kostis ka ütlemissi, et kuna meie rahvas ise oli eelmised 50 aastat nõukogude korda truualamlikult teeninud, siis ta ongi sellise „šokiteraapia“ ära teeninud. Poisikesed-peaministrid unustasid valitsedes kõige olulisema – rahvast kaasamata ei suuda keegi ühtegi riiki jätkusuutlikuna valitseda. Piltlikult öeldes, kui riik on kaotamas oma vereringet – s.o. inimesi – ja kui tagasi vaatamata joostakse väljamaalt normaalsemat elatist otsima, tekitades kodumaale korvamat kahju, sest iive langeb kolinal, rahvaarv kahaneb väheneb, tööjõupuudus suureneb ja tühjaksjäänud ääremaaadel omakorda kasvab tööpuudus, oma põllumajandus kiratseb, kodumaal tasuta saadud (kõrg)koolihariduse kingime välismaale jne. Kui ka riigi kaitsevõimele tekitatakse korvamat kahju, kui parimas eas noormeestel haihtub patriotism ja nad kodumaal kaitsmise asemel eelistavad välismaale peitu pügeda. Millele me siis loodame: kas välismaistele palgasõduritele või hoopis võõrsilt tulnud pagulastele, sest võimsad „torud“ ei tee vajadusel pauku ilma tublide eesti meesteta?

Mida Laar, Ansip, Rõivas valesti tegid?

Esmase hädavajalikkusena tul-

nuks neil kogu rahvale tagada minimaalne toimetulek, seda kasvõi välislaenu abil, nagu seda kunagi tegi Saksa FV kantsler Konrad Adenauer, et pärast laastavat sõda Saksamaa sõna otseses mõttes tõsta tuhand. Meil oluks teha seda Adenauerist lihtsam, sest valitses siiski juba ju sügav rahuuue. Kui inimesel on minimaalne toimetulek tagatud – kõht täis ja

Selleks, et ülimaldlate alampalkade juures suuta rahva toimetulekut surnud punktist nihtada paremuse poole, ei piisa mõneurostest toetustest, vaja on radikaalsemaid otsuseid.

katus peakohal –, siis massilist riigist pagemist poleks toimunud, sest eestlane on alati olnud suhteliselt paikse elulaadiga. Nendele, kes väidavad, et siinkirjutaja tahab kõiki võrdsest väestest nivelleerida, väidan vastu: ei taha! Kui riigi toel on rahvas normaalse miinimumpalga ja astmelise tulumaksu abil kõigi Euroopa riikide eeskujul minimaalseltki elamisväärselt tasemele aidatud, sõltub edasine juba igati enda äriavistust või nupukusest, kui rikkaks suudab keegi end edasi edendada. Nii on talitanud kogu Euroopa. Ainult et need jäärapaised eestlased „karjajuhid“...

Näiteks Lääne-Saksa miljonärid olid väga tolerantsed oma riigi vaesema elanikkonna suhtes, kui nad mõistvalt nõustusid riigis astmelist tulumaksu kehtestama, mis neil tänini edukalt toimib, aidates oma rahva nõrgemat poolt normaalsele elujärjele. Samas olid Saksamaa rikkad nii

targad, et said aru: see summa, mille nad solidaarselt panustavad (investeeringud!) oma rahva vaesemasse osapoolde täna, tuleb homme mitmekordselt ja positiivselt tagasi – kogu rahva turvatunde paranemise, kuritegevuse vähenemise, kogu rahva patriotismi kasvu kaudu.

Ühendatud anumate seadus kehtib

Muidugi mõtlemsainet siin on, võib edasigi vaielda. Näiteks mäletame koolis õpitud ühendatud anumate seadust – vesi voolab sinna, kus on madalam, ja voolamine lakkab, kui on jõutud võrdse niivooni.

Nii on ka inimesega – ta läheb sinna, kus on parem. Kas jõua-

meid kurioosumini: äkki ongi soomlased see kurjajuur? Et miks nad oma kõrge elatus-tasemega meelitavad veel eestlasi oma kodust pagema, niiviisi kahjustades eestlaste riigi kaitsevõimetki!?! Elanuks soomlased sama vaeselt, jäänuks ka kõik eestlased vaikselt oma koju (?).

Lõunast Euroopasse
Nali naljaks, aga ühendatud anumate probleem terendab Euroopa suunal, ja juba palju tõsisemalt. Ei oska arvata, millal selle üleilmse probleemi tõsidus Euroopa „karjajuhitidel“ päralt jõuab. Igatahes president Trump teadvustas suvalist pagulust tõsiselt ja alustab Mehiko–USA piirile „Berliini müüri“ ehitamist.

Euroopast kuuleme aga endiselt vaid uudiseid, et kusagil Itaalia rannikul korjasid Itaalia laevad Vahemerest jälle õige mitu tuhat hädalist ja toimetasi nad

kaldale. Sõltumata sellest, kas parimates aastates tursked mehed lavastasid ise mereõnnetuse või sattusid tõeliselt ohtu. Eks hädalisi tule niikuini aidata. Ometi pidanuks need mitte Itaaliasse, vaid oma koduranda tagasi sõidutama... Nii et seni rohkem meelitatakse pagulasi Euroopasse, kui et tõrjutakse neid.

Kas hakkame alles siis Euroopale piire kehtestama, kui Aafrikast mitmeid miljoneid ja Lähis-Idast teist samapalju Euroopa peale valgub? Ühendatud anumate seadused kehtivad ju üle maailma – kus on vähem nõrgem, „valgume“ sinna; kus on parem, „valgume“ ikka... Pärast meid tulgu või veeuputus! Kõige tipuks peaksime Eestis vist õnnelikud olema, et nii vaesed oleme – pagulased ehk ei tahagi siia „valguda“?

Hooliv valitsus

Pärast 17-aastast Reformierakonna võimu sai Eesti endale lõpuks rahvast hooliva valitsuse. Mida kaem, seda raskem on uuel valitsusel eelnevat mõõnaperioodi positiivseks taastada. Loodame, et Jüri Ratase valitsusel kulub selleks vähem kui 17 aastat. Samas on reformikate kriitiline retoorika juba taevani paisunud: laenu ei tohi võtta ja riigi reserve ei tohi kulutada mitte üks sent – neid tuleb hoida rasketeks aegadeks!.. Kas Kreeka rikaste pensionäride toetuseks või mõne kulunud tanki ostmiseks olematu vaenlase vastu? Mis saab olla veel raskem ajast, kui jätkuvad rahva iibe langus, rahvastiku kahanemine, elatusasteme langus, oma rahva lahkumine paremat elatust otsima jne?

Hea oleks, kui suudaksime oma riigi kaitsekulutusi tõsta mitte üle 2%, vähemalt seni, kuni teised Euroopa riigid (sh Saksamaa!) pole meie tasemeni jõudnud (ometi üks asi, millega oleme teistest Euroopa riikidest

ees!). Ja hea oleks, kui selle summa, millega juba oleme ületanud 2%, kulutaksime stimuleerimaks eestlaste kodumaalt lahkumise vähendamist ja välismaal elavate noorte eestlaste kodumaale tagasi meelitamist. See oleks vääriline meede Eesti kaitse ja turvalisuse tagamiseks.

Järjekordsete valimiste lähenedes

on taas uskumatult räigestumas erakondadevaheline valimisretoorika. Isegi koalitsiooni-kaaslased kipuvad inetusse vastasseisu langema. Ebameeldiv oli kuulda, kuidas lugupeetud suurettevõtja nimetab uue valituse meedet vähendamaks lõhet kõrge- ja miinimumpalgaliste vahel 500-eurose tulumaksu-va miinimumi kehtestamisega – lennukilt raha külvamiseks (!?) jne. Selleks, et ülimaldlate alampalkade juures suuta rahva toimetulekut surnud punktist nihtada paremuse poole, ei piisa mõneurostest toetustest, vaja on radikaalsemaid otsuseid. Neid otsuseid ei saa rakendada üleöö, aga loodame, et siiski lühema ajaga, kui meie riigile kaotsi läinud 17 aastat. Selleks tahan soovida Jüri Ratase valitsuskoalitsioonile jätkuvalt jõudu, visadust ja edu!

Udo Knaps, Märjamaa, Rapla maakond

Mälestame!

Mälestame ja avaldame lähedastele sügavat kaastunnet Keskerakonna kauaaegse liikme

VIKTOR TALDRIKU

surma puhul.

Keskerakonna Mustamäe piirkond

Nädala juubilar HANNO TOMBERG 50

22. mail jõuab täismeheikka meie meediamaastikul ja mujalgi kõvasti ilma teinud Hanno Tomberg. Lõpetanud 1993. aastal Tartu Ülikooli ajakirjanduse erialal, oli ta juba enne seda agaralt tegev meedias, nii Eesti Raadio sporditoimetajana kui ka Äripäeva uudistehina. Seejärel oli ta lühikest aega Eesti Päevalehe peatoimetaja ja 2000-ndate alguses ka TV 3 uudiste peatoimetaja.

2004. aastal tuli ta tagasi Eesti Raadiosse, juhtima uudiste- ja sporditoimetust, ning jätkas 2007. aastast tööd Rahvusringhäälingu juhatuses kuni aastani 2014. Seejärel lahkus ta ERR-ist, kuna protestis sellega sporditoimetuse juhi Marko Kaljuveeri vallandamise vastu pärast tolle konflikti juhatuse esimehe Margus Allikmaaga spordiülekanne prioriteetide pärast.

Ent sellega tema karjäär sugugi ei lõppenud, vaid kaks aastat tegutses ta Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse juhina, kust kutsuti ta tagasi seoses eelmisele presidendile Toomas Hendrik Ilvesele kuulunud OÜ Ermamaa skandaaliga. Tegelikult tehti selles skandaalis patuoinaks, sest Ilvese eraelu kinnimaksimine maksumaksja raha eest oli otustatud enne Hanno ametisse asumist. Tema karjäär ei lõppenud aga nüüdki, sest pärast suurt remonti AS Eesti Meedias kutsuti ta selle aasta algul sinna sisu- ja programmidirektoriks.

Seejärel kommenteeris ta oma uut ametit Postimehes: "Ootan põnevusega võimalust töötada Eesti ja Baltimaade suurimas meediakontsernis. Minu eesmärk on saavutada suurem koostöö Eesti Meedia eriilmeliste meediatoodete – ajalehed, televisioon, raadio ja online – vahel."

Ja edasi: "Eesti Meedia väljandeid ja programme ootavad lähiaastatel ees mitu suurt projekti, alates Eesti Vabariik 100 juubelisündmustest kuni olümpiamängudeni, mille ülekannete ainuõiguse televisioonis, raadios ja veebis omandas Eesti Meedia." Ilmselt just Hanno Tombergi kogemused tööst elektroonilises meedias olid üheks põhjuseks, miks ta sellesse ametisse kutsuti. Eesti Meedia juhatuse esimees Sven Nuutmann omakorda kommenteeris Tombergile seata- vaid ootusi järgnevalt: „Tea, et meie koostöö saab olema laiapõhjaline ja pikaajaline, ning Hanno juhtimisel saame veelgi paremini kasutada erinevate meediakanalite vahelisest koostööst tulenevaid võimalusi."

Minnes ajas veidi tagasi, on huvipakkuv Hanno lahku mine ERR-ist, kus ta oli ometi olnud mitte ainult juhatuses, vaid eelnevalt ka mitu aastat uudiste- ja sporditoimetuse juht. ERR-i nõukogu esimees Agu Uudelepp kommenteeris tema lahkumist, mis oli tingitud juhatuse küdenud erimeelsustest ERR-i

Foto Scanpix

personalipoliitika suhtes: "Ootus on, et juhatusse tuleks vähemalt sama tugev tegija kui Hanno Tomberg. Nõukogu oli tema tegevusega väga rahul, tegemist on tõelise spetsialistiga, kuid samas on ka selge, et kui inimene kirjutab ise avalduse, milles ta soovib lahkuda, siis saab nõukogu selle ainult teadmiseks võtta." See küllaltki julge ja ERR-i puhul tavatu samm järgnes sel-

le, kui sporditoimetuse juhil Marko Kaljuveeril paluti ametist lahkuda, sest Margus Allikmaa meelest polnud sporditoimetuse koostöö alaliitudega piisavalt tõhus, aga eelkõige ei meeldinud talle Kaljuveeri otsused selle kohta, missuguseid ülekandeõigusi hangiti. Nimelt kaitses Kaljuveer viimse hingetõmbeni seda, et ETV kannaks üle 2014. aasta jalgpalli MM-i. Kuigi

Kaljuveer lahkus, kandis ETV jalgpalli MM-i Brasiiliast siiski üle, ehkki pani müüki veebi- ja mobiilõigused. Sellele eelnes põnev väitlus selle üle, kas Eestis leiduks telekanal, mis võiks ülekandeõigused ETV-lt ära osta. Speleeriti isegi sellega, et Tallinna Televisioon võiks seda teha. Õigused maksid 600 000 eurot, mis oli muidugi ilmselt TTV-le üle jõu käiv, aga selle manöövriga suutis Allikmaa saavutada riigilt suurema toetuse. Teatavasti nüüd hakkab olümpiamänge vahendama Kanal 2 kui Eesti Meedia osa, kus sellega hakkavad tegelema Tomberg ja Kaljuveer käsikäs. Mis puutub eraelulisse, siis 6 aastat tagasi teatas Kroonika, et Hanno läks pärast 17-aastasest kooselu lahu oma abikaasast ja astus koosellu endast 13 aastat noorema koreograafi Elo Undiga. Siiski keeldus ta seda toona kommenteerimast ja on ka hiljem olnud väga reserveeritud oma eraeluliste seikade avaldamises.

Enne tutvumist uue armastusega Rakveres meeste tantsupeol (Hanno on ju alati olnud ka suur rahvatantsusöber) oli ta abielus lastepoliitiku taastusravi füsioterapeudi Inna Tombergiga. Hanno ema Ene Tomberg on tunnustatud lastearst, kes on kaasa löönud ka Eesti poliitikas, olles üks Rahvaliidu juhte ja isegi esialgne presidendikandidaat. Ene Tomberg on olnud ka teenekas Tallinna tervishoius, tööta-

des sotsiaal- ja tervishoiuametis, praegu juhtivspetsialistina.

Hanno Tombergi kohta kirjutati üsna palju seoses tema lahkumise EAS-ist, ent kõmuaja kirjandusest tema mainimisi ma eriti ei leidnud, kui välja arvata ehk Irja ja Inno Tähismaa blogi, kus 2007. aastal, kui Hanno läks ERR-i juhatusse, hoiatasid need võrukad, et Hanno pidavat olema arg, nagu mäletas Inno koostööst temaga Äripäeva toimetuses. Kui muidugi võrrelda tema käitumist Tähismaade „energilisusega“, siis võiks Hanno tõiesti pidada tagasihoidlikuks ja viisakaks, ehk liigagi.

Minu isiklikud kontaktid temaga olid põgusad ERR-i ajal, kui mind veel kutsuti programmi- poliitika-aruteludele. Seal jättis ta väga süsteemse ja sihikindla inimese mulje, ehkki tema väited selle kohta, kuidas võita nn keskklassi poolehoidu, mulle isiklikult kõiges ei sumpatiseerinud. On mõistetav, et parimas keskeas mees, kes sammub ühelt juhtivalt kohalt teisele, suhtubki minusugustes igavesesse isemõtlejatesse ja väljakukkujatesse veidi üleolevalt.

Siiski jääb talle soovida Eesti Meedias edukat lendu ning oskust ja tahtmist selle kontserni omanikega võidelda puhtama ajakirjanduse nimel.

Mart Ummelas

Poeetide kuningas Igor Severjanin

Kesknädal avaldab kirjutise kuulsast vene poeetist Igor Severjaninist, kelle sünnist möödus 16. mail 130 aastat. 1887. aastal sündinud Severjanin oli 2007. aastal Kesknädala juubilar. Kuna artikli autor Anne Ratman kultuuriajakirjanikuna loob Severjaninist täiesti omaette originaalse pildi, väärib poeedi elulugu leheveergudel taas ära märkimist. Anne Ratman (kirjandusliku nimega Karolina Gryn) on Igor Severjanini loomingut süvitsi uurinud üle kolmekümne aasta ning avaldanud tema elust ja loomingust artikleid meedias. Mullu ilmus temalt poeedi sünniaastapäevaks Igor Severjanini poeeside tõlgetest kogumik „Aeg hümnestada hõrgutisi...“.

Maa armastab Päikest, Sest Päikene põleb ja naerab. Päike armastab Maad, Sest nutab ja külmatab ta. Ja kokku nad tial ei saa...

(«Земля любит Солнце за то, что Солнце горит и смеется, /а Солнце за то любит Землю, /что плачет и мерзнет она, /не сблизиться им никогда.)
Üle lugedes Severjanini luulet või proosat, tunned alati, et midagi väga olulist on ikka kahe silma vahele jäänud, tema loomingut on ühekülgset tõlgendatud. Muidugi, poeedi kuulsus – nagu ta ise ütleb: „kahemõteline kuulsus“ – algas tõesti üsna frivoolest värsist: „Te suruge punnivinn pude- likorki Ja koke kõik naised lendavad orki...“

Agas seda linti miskipärast keritaksegi tavaliselt temast juttu tehes, unustades kõik muu. Selle eest taheti autor isegi kirj- kuvande alla panna, kusjuures eriti raevukalt tõstis häält Leo

Tolstoi. Skandaal, muide, nagu tihti juhtub, aitas kaasa, et täitus noore luuletaja suur unistus – ta sai üleöö kuulsaks. Ja aastal 1918 krooniti ta Moskvas lausa Poeetide kuningaks. Seda ajal, mil tuntust olid kogunud juba ka Majakovski, Balmont ja Blok. Suurt rolli mängis siin noorpoedi esituslaad. Ta kandis oma poeesid (nii nimetas ta oma „lapsukesid“) ette artistlikult, poollauldes: tal oli võimas kontsertbariton ning ta teadis paljusid ooperiaariaid peast ja esitas neid laitmatult. Ka tema lavakuju oli huvitav: seljas kaelani kinni nõõbitud frentš, astus ta lavale rõhutatult aeglase sammuga, heitis pea kuklasse, ja alustas... Lavalt lahkus ta kummardumata ja, vaatamata ovatsioonidele, ei ilmunud mitte kunagi enam välja... See kõik publikut vaimustaski. Tegelikult oli Igor Severjanini luule väga laia spektriga, ekstravagantne ja briljantselt sädelev, vahel ka staaritsev, hilisemal ajal aga väga sügavamõteline.

Ka on teda kujutatud, õigemini, tahetud kujutada naerualusena, „Geeniuse“ autorina („Ma geeni- us – Igor-Severjanin“), kergelase luule viljelejana, jättes (sihilikult?) välja hingestatuma poole. Alustas ta küll ananasi- sidadest, aga mis tuli pärast... Tulihingeline patsifist. Kõige kauni ülistaja... Oma luules Severjanin otseku pani elu veidruse, elu üksluisuse ja pahupoole eest plehku virtuaalsesse maailma, kuulutades: „Ma oma poeesides muudan elu soovunelma-farsiks.“ Üle kahekümne aasta oli kuulsa poeedi elu seotud Eestiga. Viimasel ajal on ilmunud tema koguteoseid, internet aga lausa kirendab uurimustest ja poeedi austajate kirjutistest ja filmidest. Jäädes Eestisse „kinni“... Kui ta koos emaga Toilasse järjekordselt suitama saabus, jäi ta siia surmani. Severjanini Eestiperioodi jäävad luuletused elu igiväärtustest ja igipahedest, veidrusest, inimsuhetest, suur- kujudest, universumist – polegi

teemat, mida ta ei oleks puudu- tanud. Ka lapsi pole ta unustanud („Pargis nuttis tüdrukuke“). Üle viiekümne luuletuse on ta pühendanud oma abikaasale – luulelisele Felissa Kruudile. (Peab mainima, et Igor Severjanin tõstab oma luuletustes kõik naised pjeDESTAALILE.) Koos Felissaga, kes eneseunustuse- ni armastas luulet ja ka ise luule- tas nii eesti kui ka vene keeles, tõlkisid nad vene keelde eesti kirjanikke – August Allet, Ma-

rie Underit, Ernst Ennot, Henrik Visnapuud... Tänu neile ilmus vene- keelne „Eesti luule antoloogia“. Koos tutvustasid nad eesti luulet ka Euroopa- turmeedel. Omal ajal uuris Igor Severjanini loo- mingut kirjandus- loolane Rein Kruus, kes teda n-õ „avas- taski“ eesti lugejale, sest pool sajandit oli Severjaninist vaiki- tud. Kui saabumas oli poeedi sajan- das sünniaastapäev, tuli ta äkki kõigile meel- de. Korraldati suu- rejoonelisi üritusi nii poeedi suurel kodumaal kui ka väikesel kodumaal – Estias, nagu ta Eestit nimetas. (Muide, tal on „Poeses Eestist – tillukesest töörgajast“.)

Imeilusad on luuletaja laulud Venemaast. Inimene, kes lõigata- takse ära oma kodumaast, laulab sellest erilisel valulikul. Suri Severjanin noorelt: tervis sõja alguseks halvenes, poeedistida ütles üles – ei suutnud ta taluda vägivalla võidukäiku maailmas. Igor Severjanini luule on praegu üllatavalt aktuaalne. Oma üles-

kutsega elada vennalikult, ilma vaenlase otsimiseta. Ilma sõja ja politikaanlusest. Armastades hellelalt oma vanemaid, oma lapsi. Austades oma kirjanikke ja kunstnikke. Tundes kaasa haigetele ja väetitele. Severjanini biograafil Mihhail Petrovilt on Eestis viimasel ajal ilmunud uurimusi poeedi elu ja loomingu kohta, sh ka raamat poeedi „printsessidest“. Arvu- kalt on üllitisi Severjanini Ühin- gult.

Eelmisel aastal ilmus siinkir- jutajal raamat Igor Severjanini loomingust. Kogumikus on 25 luuletust koos originaaltekstiga, s.t rööptekstid nii eesti kui ka vene keeles. Seitsmele luule- tusele on loodud ka meloodia. „Luuletõlke kogumik on küll väike, aga suure tähendusega,“ kirjutab oma retsensioonis Mihhail Petrov. „Kui tavaliselt räägi- takse palju integratsioonist, siis see raamat on realselt südami- likuks „sõprusesillaks“, nii ütleb teine kriitik, poeedi loomingu populariseerija Nikolai Pavlenko. Huvi raamatu vastu on osutunud ootamatult suureks: ei oldagi meil luule vastu üks- kõikseks muutunud. Severjanin elab! Ja kogub tuntust nüüd ka eesti lugejate uue põlvkonna hulgas.

Anne Ratman